

T.C.
Marmara Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalı
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalı

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ, MEZUNLARI VE ÖĞRETİM
ELEMANLARININ KORSAN YAZILIM KULLANMA
EĞİLİMLERİ VE AÇIK KAYNAK KODLU YAZILIMLAR
HAKKINDAKİ FARKINDALIKLARININ İNCELENMESİ**

İSKENDER VOLKAN SANCAR
(Yüksek Lisans Tezi)

İstanbul – 2016

T.C.
Marmara Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalı
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalı

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ, MEZUNLARI VE ÖĞRETİM
ELEMANLARININ KORSAN YAZILIM KULLANMA
EĞİLİMLERİ VE AÇIK KAYNAK KODLU YAZILIMLAR
HAKKINDAKİ FARKINDALIKLARININ İNCELENMESİ**

İSKENDER VOLKAN SANCAR
(Yüksek Lisans Tezi)

Danışman
Öğr. Gör. Dr. Abdullah DÜVENCİ

İstanbul – 2016

**Tüm kullanım hakları Marmara Üniversitesi Eğitim
Bilimleri Enstitüsü'ne aittir.**

© 2016

ONAY

İskender Volkan SANCAR tarafından hazırlanan “Üniversite Öğrencileri, Mezunları ve Öğretim Elemanlarının Korsan Yazılım Kullanma Eğilimleri ve Açık Kaynak Kodlu Yazılımlar Hakkındaki Farkındalıklarının İncelenmesi” konulu bu çalışma, 22/07/2016 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda jüri tarafından başarılı bulunmuş ve yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

	Adı Soyadı	İmza
TEZ DANIŞMANI	Öğr. Gör. Dr. Abdullah DÜVENCİ	
JÜRİ ÜYESİ	Yrd. Doç. Dr. Ahmet ARSLAN	
JÜRİ ÜYESİ	Yrd. Doç. Dr. Başak DEĞERLİ	

ÖZGEÇMİŞ

- 2003 Maltepe Ertuğrul Gazi Lisesi Mezuniyet
- 2003 Yıldız Teknik Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Matematik Bölümü'ne giriş
- 2008 Yıldız Teknik Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Matematik Bölümü'nü terk
- 2008 Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği Bölümü'ne giriş
- 2012 Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği Bölümü'nden mezuniyet
- 2013 Askerlik Hizmeti
- 2014 Marmara Üniversitesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği Tezli Yüksek Lisans Programı'na giriş
- 2015 MEB Bilişim Teknolojileri Öğretmenliği'ne atanma (Sancaktepe / Ayşe Çarmıklı Ortaokulu)

İLETİŞİM BİLGİLERİ

Görev Yaptığı Kurum: Maltepe İbb Barbaros Hayrettin Paşa Ortaokulu / İSTANBUL

E-posta: sancar.iskender@gmail.com

Telefon: +90 (555) 611 45 54

ÖNSÖZ

Toplumun en eğitimli kitlesi olarak görülmekte olan üniversite öğrencileri, mezunları ve öğretim elemanlarının korsan yazılımları kullanma hakkındaki eğilimlerinin ve açık kaynak kodlu yazılımlar hakkındaki farkındalıklarının seviyesini ortaya koymayı amaçlayan bu çalışmanın ortaya çıkmasında büyük desteği olan, entelektüel bilgi birikimiyle her zaman vizyonumu genişleten, her zaman örnek aldığım çok değerli öğretmenim ve saygıdeğer tez danışmanım Dr. Abdullah DÜVENCİ'ye ne kadar teşekkür etsem azdır.

Her zaman içtenlikle çalışan, destekleyen ve teşvik eden, çalışmanın oluşmasında bana çok katkısı olan değerli eğitimci ve akademisyen hocam Yrd. Doç. Dr. Ahmet ARSLAN'a binlerce kez teşekkür ediyorum.

Eğitimimde, gerek ders içi gerekse de ders dışı olsun, hiçbir zaman sorularımı yanıtlamaktan usanmayan, bilgisini paylaşmaktan kaçınmayan, farklı tarzlarıyla beni her zaman yanıtları bulmaya yönlendiren başta değerli akademisyen ve bölüm başkanım Yrd. Doç. Dr. Ahmet Feyzi SATICI olmak üzere tüm hocalarıma sonsuz minnet ve teşekkür borçluyum.

Beni her zaman çalışmaya motive eden ve hiçbir zaman bilgisini, tecrübesini ve yardımlarını esirgemeyen değerli arkadaşım Öğr. Gör. Zeynep TAÇGIN'a her şey için çok teşekkür ediyorum.

Tez jürim olmayı kabul eden değerli akademisyen Yrd. Doç. Dr. Başak DEĞERLİ ve saygıdeğer eşi Yrd. Doç. Dr. Alper DEĞERLİ'ye de ayrıca teşekkür ediyorum.

Maddi ve manevi, ne zaman ve nerede olursa olsun, her koşulda beni destekleyen, hiçbir fedakarlığı esirgemeyen, benimle birlikte bütün zorluklara katlanan ve en önemlisi bana katlanan sevgili eşim, hayat arkadaşım Ayşegül ALTUN SANCAR'a sonsuz sevgi ve teşekkürlerimi sunuyorum. İyi ki var ve iyi ki benim "EŞ"im. "O" olmasa bu tezi bitiremezdim.

Literatüre ışık tutması, yeni araştırmalara vesile olması ve dünyaya faydası olması temennisi ile...

İskender Volkan SANCAR

ÖZET

Bu araştırmada üniversitede eğitim alan bireylerin açık kaynak kodlu yazılımlar hakkında ön bilgileri ve farkındalıklarını ve korsan yazılım kullanmaya yönelik tutumlarını belirlemek amaçlanmıştır.

Bu amaç doğrultusunda gerekli verileri toplamak amacıyla bireylerin Açık Kaynak Kodlu Yazılım (AKKY) yeterliliklerini, Korsan Yazılım (KY) kullanma eğilimlerini ve düzeyleri, özgür ve açık kaynak kodlu yazılımlara yönelik inançlarını tespit etmek amacıyla AKKOF-KOYKE ölçeği geliştirilmiştir. Geliştirilen ölçeğin Cronbach-Alfa güvenirlik katsayısı .914 olarak belirlenmiştir.

Geliştirilen ölçeğin katılımcılara uygulanması üzerine elde edilen verilerin değerlendirilmesinde, değişkenler arası farklılıkları tespit etmek amacıyla Bağımsız Gruplar T-Testi, Kruskal Wallis-H ve Mann Whitney-U testleri uygulanmıştır. İlgili analizler üzerine elde edilen veriler, AKKY hakkında yeterlilik, inançlar ve KY kullanma eğilimi düzeyinin cinsiyet değişkenine göre, her değişken için erkeklerin lehine anlamlı farklılık olduğunu göstermektedir. Araştırmanın ilginç bir bulgusu ise, AKKY hakkında yeterlilik, inançlar ve KY kullanma eğilimi düzeyinin eğitim seviyesi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan istatistik analizleri, ön lisans ve öncesi, yüksek lisans ve doktora eğitim düzeyine sahip bireylerle karşılaştırıldığında lisans eğitim düzeyine sahip bireylerin aleyhine sonuçlar çıktığı gözlemlenmiştir. AKKY hakkında yeterlilik, inançlar ve KY kullanma eğilimi düzeyinin bireylerin kullandığı işletim sistemleri türlerine göre karşılaştırıldığı istatistikler her defasında Linux ve Mac OS işletim sistemi kullanan bireylerin lehine olduğu sonucuna varılmıştır.

Araştırmanın görüşme kısmında AKKY ve KY kullanımına yönelik, farklı eğitim düzeyindeki teknoloji sektöründeki bireylerle yarı yapılandırılmış görüşme yapılmış ve elde edilen verilere içerik analizi uygulanmıştır. İçerik analizi sonuçları hem lisansüstü düzeyde olan bireylerin hem de lisans öğrencilerinin KY kullandıklarını göstermektedir. Buna ek olarak, lisansüstü eğitim düzeyinde olan akademisyen ve öğretmenlerin AKKY

kullanma eğilimleri daha yüksek iken, lisans öğrencilerinde daha az olduğu görülmektedir.

Araştırma sonucunda elde edilen veriler değerlendirildiğinde bireylerin KY kullanımını engellemek ve AKKY kullanımını arttırmak için bilgi ve teknoloji okuryazarlık düzeylerinin artırılması için öğrencilere farkındalık eğitimleri düzenlenmesi gerekmektedir. Bunun yanında, Linux ve Mac OS işletim sistemlerinin yaygınlaştırılmasının AKKY hakkındaki farkındalıkları arttıracak ve KY kullanımını azaltacağı öngörülmektedir. Ayrıca, KY kullanımını engellemek için özel mülkiyetli yazılımların eğitim amaçlı kurumlara, öğrenen ve öğretenlere ücretsiz sürüm sunma zorunluluğu getirilmesi önerilebilir. Literatür incelendiğinde, AKKY ve KY kullanmaya yönelik yeterli çalışma bulunmaması sebebiyle, söz konusu araştırmanın gelecek araştırmalara ışık tutması beklenmektedir.

Anahtar kelimeler: Açık kaynak kodlu yazılım, korsan yazılım, özgür yazılım, birey algıları

ABSTRACT

Purpose of study, determine individuals' that is student or has a college, undergraduate and post graduate degree foreknowledges and awareness about open source software (OSS) and attitudes and using pirated software (PS).

In accordance with this purposes, AKKOF-KOYKE survey has been developed to identify individuals' using trends PS, proficiency levels about OSS and belief regarding free and open source softwares. This survey have .914 Cronbach-Alfa reliability factor.

Evaluation of data obtained from implementation of the developed survey to participants, in order to identify differences between variables, Kruskal Wallis-H, Mann Whitney-U and independent samples t-tests were used. Results of analysis show that significantly different in favor of men for each variables about level of proficiency and beliefs about OSS and PS using trends to gender. Statistical analysis conducted to determine whether there is any difference for education level resulted that members of undergraduate in against to others is an interesting finding of the research. Moreover, comparison according to the operating system of the type used for using trends PS, proficiency levels and beliefs about OSS statistics to conclude that resulted in favor of individuals using Linux and Mac OS operating system.

In research to obtain information intended for usage OSS and PS, used semi-structured interviews with individuals from IT sector and content analysis was applied to data obtained. Result of content analysis show that both undergraduate and graduate level persons use PS. In addition to this, graduate education level the scholars and teachers tend to was higher use OSS, the undergraduate student seems to be less.

When evaluation the data obtained from survey to prevent the use of PS and to increase the use of OSS it is feasible to improve information and technology literacy students, especially undergraduate level, awareness training must be organized. Besides, to increase awareness about the OSS and reduce the use of PS, it is foreseen spread of Linux and Mac OS operating systems. Additionally, prevent the use of PS, it can offer distributing free versions of propriety software to educational institutions, educators and learners. It is expected to shed light on future research studies because of that due to the lack of adequate studies about using OSS and PS in the literature.

Keywords: Open source software, pirated software, free software, individual perceptions

İÇİNDEKİLER

ONAY	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
ÖZGEÇMİŞ	i
ÖNSÖZ	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ	x
ŞEKİLLER LİSTESİ	xii
KISALTMALAR VE SEMBOLLER	xiii
BÖLÜM I: GİRİŞ	1
1.1.Problem	1
1.2.Amacı.....	3
1.3.Önemi	4
1.4.Sınırlılıklar.....	4
1.5.Sayıtlılar.....	5
1.6.Tanımlar.....	5
BÖLÜM II: ALANYAZIN	7
2.1.Yazılım	7
2.1.1.Kamu Malı Yazılımlar.....	9
2.1.2.Tescilli Yazılımlar	10
2.2.Özgür ve Açık Kaynak Kodlu Yazılımlar	11
2.2.1.Özgür Yazılım Felsefesi	13
2.2.2.AKKY Tanımı	14
2.2.3.AKKY Lisansları	16
2.3.Yazılım Korsanlığı	18
2.3.1.Yazılım Korsanlığı Çeşitleri	19

2.3.2.Eşler Arası Ağlar ve BitTorrent.....	21
2.3.3.The Pirate Bay ve Korsan Parti	22
2.4.Bilgisayar Kullanma Yeterlilikleri ve Korsan Yazılım Kullanma Eğilimi.....	24
2.4.1.Bilgisayar Kullanma Yeterlilikleri.....	24
2.4.2.Korsan Yazılım Kullanma Eğilimi	25
BÖLÜM III: YÖNTEM	27
3.1.Araştırma Modeli.....	27
3.2.Evren ve Örneklem	27
3.3.Veritoplam Araçları.....	28
3.3.1.AKKOF-KOYKE Ölçeği.....	28
3.3.2.Mülakat Formu	38
3.4.Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması	38
BÖLÜM IV: BULGULAR VE YORUMLAR	39
4.1.Demografik Bulgular	39
4.2.Alt Problemlere İlişkin Bulgular	42
4.3.Nitel Verilerden Elde Edilen Bulgular	51
4.4.Ölçeğe İlişkin Bulgular.....	53
BÖLÜM V: SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER.....	55
5.1.Sonuç ve Tartışma	55
5.2.Öneriler	56
5.2.1.Eğitimcilerle Öneriler	57
5.2.2.Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Öneriler	57
5.2.3.Araştırmacılara Öneriler	58
KAYNAKLAR	59
EKLER	64
EK-1: Açık Kaynak Kodlu Yazılımlar Hakkındaki Farkındalıklar ve Korsan Yazılım Kullanma Eğilimi (AKKOF-KOYKE) Ölçeği Taslağı	64
EK-2: Mülakat Formu	67
EK-3: Görüşmelerin Deşifreleri	68
EK-4: AKKOF-KOYKE Ölçeği.....	82

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 2.1 Yazılım Türleri.....	10
Tablo 2.2 AKKY Lisansları.....	18
Tablo 3.1 Verilerin Faktör Analizi İçin Uygunluğunun İncelenmesi.....	29
Tablo 3.2 AKKOF-KOYKE Ölçeği'nin Alt Boyutları Tarafından Açıklanan Varyans Oranları	30
Tablo 3.3 Maddelerin Faktör Yük Değerleri	31
Tablo 3.4 AKKOF-KOYKE Ölçeğinin Alt Boyutlarla Olan İlişkisi	33
Tablo 3.5 AKKOF-KOYKE Ölçeği'nin Maddelerinin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	33
Tablo 3.6 AKKOF-KOYKE Ölçeğine İlişkin Madde Analiz İşlemleri	35
Tablo 3.7 AKKOF-KOYKE Ölçeğinin Bütününe ve Alt Boyutlarına İlişkin İç Tutarlılık Katsayıları .	36
Tablo 3.8 AKKOF-KOYKE Ölçeği'ne İlişkin Frekans Değerleri.....	37
Tablo 4.1 Cinsiyet Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri	39
Tablo 4.2 Bölüm Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	39
Tablo 4.3 Eğitim Düzeyi Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri	40
Tablo 4.4 Meslek Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri	41
Tablo 4.5 Kullanılan İşletim Sistemi Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri	41
Tablo 4.6 Katılımcıların AKKY Yeterliliklerinin Cinsiyete Göre Farklılaşp Farklılaşmadığı Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t-Testi Sonuçları	42
Tablo 4.7 Katılımcıların AKKY Yeterliliğinin Eğitim Düzeyine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığı Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	42
Tablo 4.8 Katılımcıların AKKY Yeterliliğinin Eğitimin Hangi Alt Boyutları Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları	43
Tablo 4.9 Katılımcıların AKKY Yeterliliğinin Kullandıkları İşletim Sistemine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığı Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	44
Tablo 4.10 Katılımcıların AKKY Yeterliliğinin İşletim Sistemi Boyutunun Hangi Alt Boyutları Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları	44
Tablo 4.11 Katılımcıların KY Kullanma Eğilimlerinin Cinsiyete Göre Farklılaşp Farklılaşmadığı Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları	45
Tablo 4.12 Katılımcıların KY Kullanma Eğilimlerinin Eğitim Düzeyine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığı Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	45

Tablo 4.13 Katılımcıların KY Kullanma Eğilimlerinin Eğitimin Hangi Alt Boyutları Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları	46
Tablo 4.14 Katılımcıların KY Kullanma Eğilimlerinin Kullandıkları İşletim Sistemine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığı Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	46
Tablo 4.15 Katılımcıların KY Kullanma Eğilimlerinin İşletim Sistemi Boyutunun Hangi Alt Boyutları Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	47
Tablo 4.16 Katılımcıların AKKY Hakkındaki İnançlarının Cinsiyete Göre Farklılaşp Farklılaşmadığı Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları	47
Tablo 4.17 Katılımcıların AKKY Hakkındaki İnançlarının Eğitim Düzeyine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığı Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	48
Tablo 4.18 Katılımcıların AKKY Hakkındaki İnançlarının Eğitimin Hangi Alt Boyutları Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları	48
Tablo 4.19 Katılımcıların AKKY Hakkındaki İnançlarının Kullandıkları İşletim Sistemine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığı Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	49
Tablo 4.20 Katılımcıların AKKY Hakkındaki İnançlarının İşletim Sistemi Boyutunun Hangi Alt Boyutları Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	49
Tablo 4.21 Mülakat Yapılan Kişilerle İlgili Sonuçlar.....	51
Tablo 4.22 AKKOF-KOYKE Ölçeği'ne Verilen Cevaplara Ait Ortalama Puanlar ve Standart Sapama Değerleri	53
Tablo 4.23 AKKOF-KOYKE Ölçeği'ndeki Boyutlara İlişkin Korelasyon Analizi	54

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2.1 Bilgisayar Donanımı (Hardware), İşletim Sistemi (System Software) ve Uygulama Yazılımı (Application Software) Arasındaki İlişki	7
Şekil 2.2 Dünya Pazarında İşletim Sistemlerinin Kullanım Oranları	8
Şekil 2.3 Copyright (solda) ve Copyleft (sağda) ikonları	14
Şekil 2.4 The Pirate Bay Logosu.....	23
Şekil 2.5 Korsan Partiler Tarafından Kabul Edilen Ortak Logo.....	24
Şekil 3.1 AKKOF-KOYKE Ölçeği'nin Yapısına İlişkin Yığılma Durumu (Scree plot).....	30

KISALTMALAR VE SEMBOLLER

AKKOF-KOYKE	: Açık Kaynak Kodlu Yazılımlar Hakkındaki Farkındalıklar ve Korsan Yazılım Kullanma Eğilimleri
AKKY	: (A)çık (K)aynak (K)odlu (Y)azılım
BÖTE	: (B)ilgisayar ve (Ö)ğretim (T)eknolojileri (E)ğitimi
BSA	: (B)usiness (S)oftware (A)lliance (Ticari Yazılım İttifakı)
BT	: (B)ilişim (T)eknolojileri
FSF	: (F)ree (S)oftware (F)oundation (Özgür Yazılım Vakfı)
GNU	: (G)NU (N)ot (U)nix (GNU Unix Değildir)
KY	: (K)orsan (Y)azılım
MEB	: (M)illi (E)ğitim (B)akanlığı
OSDN	: Open Source Development Network (Açık Kaynak Geliştirme Ağı)
OSI	: (O)pen (S)ource (I)nitiation (Açık Kaynak Girişimi)
OSS	: Open Source Software (Açık Kaynak Kodlu Yazılım)
PS	: Pirated Software (Korsan Yazılım)
SIIA	: (S)oftware & (I)nformation (I)ndustry (A)ssociation (Yazılım ve Bilgi Endüstrisi Derneği)
TÜBİTAK	: (T)ürkiye (B)iilimsel ve (T)eknolojik (A)raştırma (K)urumu
Vb.	: (V)e (B)enzeri
YÖK	: (Y)üksek (Ö)ğretim (K)urulu Başkanlığı

BÖLÜM I: GİRİŞ

Bu bölümde “Üniversite Öğrencileri, Mezunları ve Öğretim Elemanlarının Korsan Yazılım Kullanma Eğilimleri ve Açık Kaynak Kodlu Yazılımlar Hakkındaki Farkındalıklarının İncelenmesi” konulu araştırmanın problem durumu, amacı, önemi, varsayımları, sınırlılıkları ve kavrama yönelik genel tanımlara verilmektedir.

1.1. Problem

Yazılımlar, bilgisayar kullanırken gerçekleştirilen işlemlerin fonksiyonlarını arttırmak için kullanılan arayüzleri bünyesinde barındırır. Günümüzde aktif bilgisayar kullanıcıları tarafından birçok yazılım kullanılmakla birlikte, daha çok son kullanıcı statüsünde oldukları görülmektedir.

Diğer taraftan yazılım, sektör haline dönüşmüştür ve kurumsal firmalar tarafından yüksek pahalar karşılığında kullanıcılara sunulmaktadır. Kullanıcıların bu bedelleri ödemek istememeleri ise, bireyleri korsan yazılım kullanmaya sevk etmektedir (Özen, 2002). Gelişen internet teknolojisi ile birlikte, korsan yazılımlara ulaşmak kolaylaşmış ve hak sahiplerinin korsan yazılım kullanılmasını engellemek için BSA (Business Software Alliance), SIIA (Software & Information Industry Association) gibi kuruluşlar büyük mücadele vermektedirler.

Teknolojinin gelişmesi ve yaygınlaşması ile dünya ve sosyal yaşam değişmekte dolayısıyla her gün literatüre yeni kavramlar eklenmektedir. Bunlardan biri de “dijital yerli (digital native)” kavramıdır. Günümüz öğrencileri artık dijital yerli olarak adlandırılmaya başlanmıştır. Dijital yerliler, teknolojiyi kullanmaya yatkın, bilgiye hızlı ulaşmak isteyen, aynı anda birçok işi yapmayı (multi-task) ve paralel ilerlemeyi seven (parallel process) bir nesil olarak tanımlanmaktadır (Prensky, 2001). Ciddi işler yerine oyunu, yazı yerine görseli tercih eden dijital yerlilerin (Bilgiç, Duman, ve Seferoğlu, 2011), hızlı tüketen bir anlayışa sahip oldukları aşikardır. Söz konusu tüketim anlayışından uzaklaşarak üretime katkı

sağlaması amacıyla son yıllarda maker hareketi gibi akımlar çıkmıştır. Bu akımların amacı, bireylerin edilgenlikten etkenliğe geçmesini sağlamak ve kendi özgün çizgilerini oluşturmalarına imkan vermektir.

Buradan hareketle, bireylerin kullanmış oldukları yazılımları da özelleştirmelerine imkan veren özgür ve açık kaynak kodlu yazılımlara yönelik alanlar her geçen gün genişlemektedir. Literatür incelendiğinde ise, özgür ve açık kaynak kodlu yazılımlar hakkında kafa karışıklığı ve kavram yanılgıları vardır (Kaplan, 2005; Lougee-Heimer, 2003).

Özgür ve açık kaynak kodlu yazılımlar, bireylerin korsan yazılım kullanmaktan uzaklaşması için alternatif bir alan olarak değerlendirilebilir. Çünkü özgür ve açık kaynak kodlu yazılımların büyük bir çoğunluğu ücretsiz olarak dağıtılmaktadır. Bu yazılımlarda yer alan “açık kaynak” ifadesi, yazılıma ilişkin insan tarafından okunabilir (human-readable) kaynak kodları ifade etmektedir. Kaynak kod, bir programlama dilinde yazılmış ve insanlar tarafından okunabilen komutlar kümesidir. Bu kodların bilgisayarlar tarafından çalıştırılabilmesi için derleyiciler (compiler) ve diğer araçlar yardımıyla makine diline (çalıştırılabilir kod - executable code) çevrilmesi ya da yorumlayıcılar tarafından uygulanması esnasında aynı işlemin gerçekleştirilmesi gerekir (Demirtel ve Sağıroğlu, 2011). Dahası, özgür ve açık kaynak kodlu yazılımlar, programlama becerisine sahip bireyler tarafından değiştirilebilmekte ve geliştirilebilmektedir.

Her birey programlama becerisine sahip olmayabilir ancak etik değerlere sahip olması ve korsan yazılım kullanmaması beklenir. Bu beklenti ise bireylerin eğitim seviyesi ile doğru orantılıdır. Bunun yanında eğitim düzeyi arttıkça bilgisayar ve internet kullanım düzeyi de artmaktadır (TÜİK, 2016). Ancak bu durumun aksine, bilgisayar ve internet kullanım düzeyi yüksek bireylerin bilgisayar etik dışı kullanma eğilimlerinin daha yüksek olduğu görülmektedir (Zeybek ve Beyhan, 2014). Dolayısıyla, eğitim seviyesi yüksek olan bireylerin korsan yazılım kullanma eğilimlerinin daha yüksek olacağı ön görülmektedir.

Yukarıda belirtilenlerden hareketle bu araştırmada, ön lisans ve öncesi, lisans ve lisansüstü eğitim düzeyindeki bireylerin korsan yazılım kullanma düzeyleri, özgür ve açık kaynak

kodlu yazılımlara yönelik farkındalık ve algılarını tespit etmek amacıyla geliştirilen ölçekten ve yapılan görüşmelerden elde edilen veriler değerlendirilmiştir.

Problem Cümlesi: Belirtilenler doğrultusunda bu araştırmanın problem cümlesi: “Üniversite öğrencilerinin, mezunlarının ve öğretim elemanlarının korsan yazılım kullanma eğilimleri ve özgür-açık kaynak kodlu yazılımlara yönelik farkındalık düzeyleri nasıldır?” şeklinde belirlenmiştir.

1.2. Amacı

Bu araştırmanın amacı; üniversite öğrencileri, mezunları ve öğretim elemanlarını kapsayan eğitim düzeyi yüksek bireylerin, korsan yazılım kullanma eğilimleri belirlemektir. Ayrıca, bu bireylerin özgür yazılım ve açık kaynak kodlu yazılımlara yönelik farkındalık ve kullanma düzeylerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki araştırma problemlerine yanıt aranmıştır.

1.2.1. Alt Problemler

1. Üniversite öğrencilerinin, mezunlarının ve öğretim elemanlarının AKKY yeterlilikleri, cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
2. Üniversite öğrencilerinin, mezunlarının ve öğretim elemanlarının AKKY yeterlilikleri, eğitim düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
3. Üniversite öğrencilerinin, mezunlarının ve öğretim elemanlarının AKKY yeterlilikleri, kullandıkları işletim sistemine göre farklılaşmakta mıdır?
4. Üniversite öğrencilerinin, mezunlarının ve öğretim elemanlarının KY kullanma eğilimleri, cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
5. Üniversite öğrencilerinin, mezunlarının ve öğretim elemanlarının KY kullanma eğilimleri, eğitim düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
6. Üniversite öğrencilerinin, mezunlarının ve öğretim elemanlarının KY kullanma eğilimleri, kullandıkları işletim sistemine göre farklılaşmakta mıdır?
7. Üniversite öğrencilerinin, mezunlarının ve öğretim elemanlarının AKKY hakkındaki inançları, cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?

8. Üniversite öğrencilerinin, mezunlarının ve öğretim elemanlarının AKKY hakkındaki inançları, eğitim düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
9. Üniversite öğrencilerinin, mezunlarının ve öğretim elemanlarının AKKY hakkındaki inançları kullandıkları işletim sistemine göre farklılaşmakta mıdır?
10. Üniversite öğrencilerinin, mezunlarının ve öğretim elemanlarının AKKY hakkındaki farkındalıkları ve KY kullanma eğilimleri nasıldır?

1.3. Önemi

Korsan yazılımlar ile mücadele edilmesinin gerekliliği aşikardır. Korsan yazılımların kullanımının engellenmesinde, açık kaynak kodlu ve özgür yazılımların etkin olabileceği düşünülmektedir. Söz konusu potansiyelin kullanılması için, bireylerin farkındalık düzeyleri ve algılarının önemi büyüktür.

Bu çalışmada, hedef kitle olarak eğitim düzeyi yüksek bireylerin seçilmesinin sebebi, söz konusu farkındalığa katkı sağlamaktır. Ayrıca literatür incelendiğinde, korsan yazılımlar, açık kaynak kodlu ve özgür yazılımlar hakkında yapılan çalışmaların büyük çoğunluğu üniversite öğrencilerini kapsamaktadır.

Alanyazın incelendiğinde açık kaynak kodlu yazılım ve özgür yazılım kavramları arasındaki kavram yanılgısı bulunduğu görülmektedir. Bu çalışmadan elde edilen verilerin, bu kavram yanılgısının sebebine ilişkin bulgular sunması beklenmektedir. Böylece, literatürdeki yanılgılara yeni bir bakış açısı getirmek hedeflenmektedir.

1.4. Sınırlılıklar

Araştırma;

1. Görüşmelerden elde edilen nitel verilerin genelleme gücüyle,
2. Ölçümlenen yeterlilik, eğilim ve inanç düzeyi, geliştirilen ölçeğin alt boyutları ile sınırlıdır.
3. Ölçeğin çevrim içi ortamda uygulanması ile,

4. Görüşme yapılan kişiler Marmara Üniversitesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü ile sınırlıdır.

1.5. Sayıtlar

Araştırmanın varsayımları şu şekildedir:

1. Örneklem grubunun açık kaynak kodlu yazılım ve özgür yazılım kavramlarına ilişkin bilgi sahibi olduğu,
2. Bilgisayar okuryazarlık düzeylerinin yüksek olduğu,
3. Katılımcıların ölçek ve görüşme sorularına içtenlikle ve doğru yanıt verdiği,
4. Geliştirilen ölçeğin, istenilen değişkenlere ilişkin yeterliliği, eğilimi ve inancı ölçümlendiği ve
5. Ölçme araçlarının geçerli ve güvenilir olduğu varsayılmıştır.

1.6. Tanımlar

Yazılım: Bilgisayarların görevlerini yerine getirmesini sağlayan ve insan ile bilgisayar donanımı arasındaki bağlantıyı oluşturan araçtır.

Bilgisayar Okuryazarlığı: Bilgisayar hakkındaki bilgiyi ve tecrübeyi ustalıkla kullanabilmenin yanı sıra bilgisayar uygulamalarını verimli olarak kullanma olarak tanımlanabilir.

Açık Kaynak Kodlu Yazılım: Kaynak kodları insanlar tarafından görüntülenebilir, okunabilir ve değiştirilebilir olan yazılımlardır.

Özgür Yazılım: Kaynak kodunu incelemeye, değiştirmeye, kullanmaya ve tekrar dağıtmaya izin veren bir lisansla lisanslanmış yazılımlardır.

Programlama: Bilgisayar yazılımı üretmek, meydana getirmek için belli bir dilde algoritmaları kodlama olarak tanımlanabilir.

Tam Sürüm Yazılım: Tüm özellikleri kullanılabilen, kısıtlamasız yazılımlara verilen ad.

Özel Mülkiyetli Yazılım: Tescilli yazılım olarak da anılan bu yazılım türü telif hakkı bir kişi ya da kuruluşa ait olan, ücret karşılığı satın alınan tam sürüm yazılımlardır.

Serial: Tam sürüm yazılımı kullanabilmek için yazılım firmaları tarafından verilen anahtar, seri numarası olarak tanımlanabilir.

Keygen: İngilizce Key Generator (Anahtar Üretici) kelimesinin kısaltması olan keygen, satın alınmamış özel mülkiyetli bir yazılımı tam sürüme çevirmek için anahtarlar (seri numaraları) üreten yazılımlardır.

Crack: Tam sürüm olmayan bir yazılıma ters mühendislik uygulayarak (reverse engineering), kodlarını değiştirerek yasa dışı bir şekilde tam sürüme çevirme işlemidir.

Korsan Yazılım: Telif haklarına aykırı olarak, kopya seri numarası girilerek veya crack işlemi uygulanarak ücret ödmeden ya da çok düşük ücretler karşılığı elde edilen özel mülkiyetli yazılımlardır.

BÖLÜM II: ALANYAZIN

Alanyazında açık kaynak kodlu yazılımlar ve özgür yazılımlar kavram yanılgılarına yol açan birbirine yakın iki kavram olarak görülürken, korsan yazılımlar ise yazılım endüstrisinin en büyük sorunu olarak göze çarpmaktadır. Bu bölümde araştırmayla ilgili olan kavramlara ve alanyazında yer alan çalışmalara yer verilecektir.

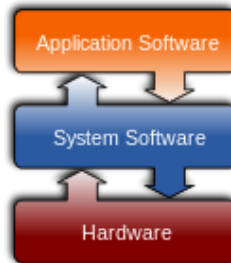
2.1. Yazılım

Günümüzde bilgisayar hayatımızın vazgeçilmez bir unsuru olmuştur. Bilgisayar donanım ve yazılım olarak iki bölümde incelenebilir. Ancak unutulmamalıdır ki donanım ve yazılım ayrılmaz birer bütündür.

Donanım, bilgisayarın fiziksel olan (mouse, klavye, işlemci, sabit disk, vb.) kısımlarına karşılık gelen bir kavramdır. Yazılım ise bilgisayar donanımı ile insan arasında iletişimi, etkileşimi sağlayan bir araç olarak tanımlanabilir.

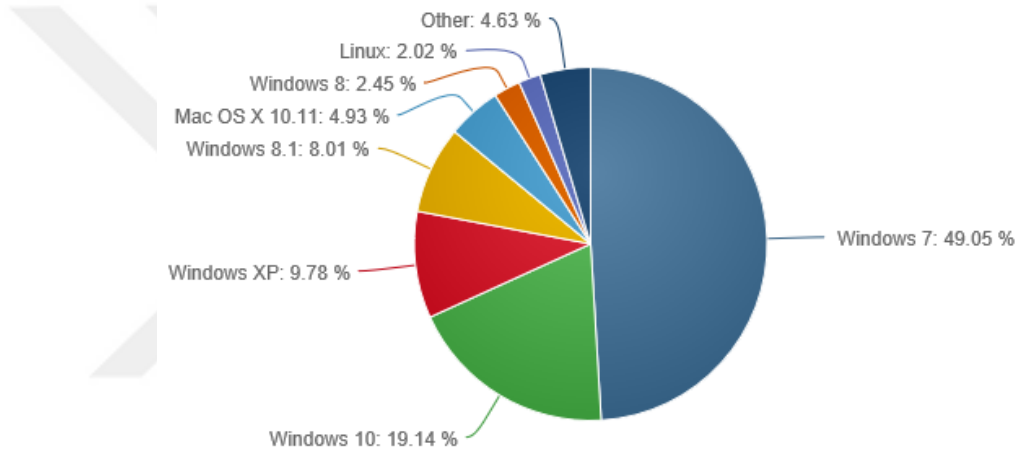
Yazılımlar, türleri bakımından işletim sistemi olarak bilinen sistem yazılımları (system software) ve uygulama yazılımları (application software) olarak iki kısma ayrılmaktadır. Uygulama yazılımları, belli bir işlemi gerçekleştirmek için ya da belli bir amaç için kullanılan yazılımlardır. Örnek olarak; ofis yazılımları, grafik programları, istatistik programları verilebilir.

İşletim sistemi bilgisayarın donanımsal kaynaklarını kullanmalarını sağlayan, kullanıcı uygulama yazılımları arasında köprü görevi gören bir hizmet yazılımıdır.

Şekil 2.1 Bilgisayar Donanımı (Hardware), İşletim Sistemi (System Software) ve Uygulama Yazılımı (Application Software) Arasındaki İlişki (WikiBooks, 2016)

Net Marketshare (2016), yaptığı araştırmada en çok kullanılan işletim sistemi olarak % 89,99 ile Windows'u tespit etmiştir. Windows işletim sistemini % 8,22 ile Mac OS işletim sistemleri ve % 1,79 ile Linux tabanlı işletim sistemleri takip etmektedir. Ayrıca, bilgisayar kullanıcılarının %49,05'i Windows 7,%19,14'ü ise Windows 10 versiyonlarını kullanmaktadırlar (Şekil 2.2).

Şekil 2.2 Dünya Pazarında İşletim Sistemlerinin Kullanım Oranları (Net Marketshare, 2016)

Bilgisayarda kullanılan önemli yazılımlardan ilk akla gelen ofis yazılımlarıdır. Microsoft Office, Libre Office, Open Office gibi türlerinden bahsetmek mümkündür. Genelde çalışanlar, devlet kurumları ve öğrenciler tarafından sıklıkla kullanılan Microsoft Office yazılımlarıdır. Microsoft Office 2003, 2007, 2010, 2013, 2016 gibi 3-4 yılda bir yeni versiyonlar piyasaya sürmektedir. Microsoft Office paketi Word, Excel, Powerpoint gibi bilinen ve insanlar tarafından sık ihtiyaç duyulan programları içermektedir.

Dağıtımları bakımından ele alındığında yazılımlar iki başlık altında incelenebilir (Hinduja, 2003):

- Kamu malı yazılımlar,
- Tescilli yazılımlar.

Kamu malı olan yazılımları “Freeware”, “Shareware” ve “Özgür-Açık Kaynak Kodlu” yazılımlar olarak ifade etmek mümkündür. Tescilli yazılımlar ise, yazılım şirketleri tarafından üretilen, ücret karşılığı kullanıcılara satılan ya da kullanım hakkı verilen yazılımlardır. Kar amacıyla üretilen ve satılan her türlü yazılım tescilli diğer bir deyişle özel mülkiyetli yazılım kapsamına girmektedir.

2.1.1. Kamu Malı Yazılımlar

Kamu malı olan yazılımlar, halkın kullanımına açık, türüne göre kullanıcılara farklı haklar tanıyan yazılımlardır.

Shareware tipi yazılımlar, kullanıcıya yazılımı kopyalama ve dağıtma hakkı veren fakat deneme (trial) süresi sonucunda tam sürüm olarak kullanabilmek için ücret talep eden yazılımlardır (Hinduja, 2003). Bu tip yazılımların amacı kullanıcıların programı deneyimlemesidir. Deneme süresi sonunda kullanıcı fayda sağlayacağını düşünüyor ve kullanmaya devam etmek istiyorsa yazılımı satın almak durumundadır.

Freeware yazılımlar ise kullanıcıya kopyalama ve dağıtma özgürlüğü veren ancak kaynak koduna ulaşamadığı için uyarlamaya ve değiştirmeye izin vermeyen yazılım türüdür (M. Arslan, 2011).

Özgür yazılım; kaynak kodu yazılım ile birlikte ulaşılabilir, kullanıcının istediği gibi çalıştırma, kopyalama, dağıtma, değiştirme, geliştirme ve yaptığı değişiklikleri diğer insanlarla paylaşma özgürlüğüne sahip olduğu yazılımlardır. Özgür yazılımda amaç yazılımı ve kullanıcıyı özgür kılmaktır.

Açık kaynak kodlu yazılım ise, kaynak kodları ulaşılabilir, değiştirilebilir yazılımlar olarak kısaca tanımlanabilir. Açık kaynak kodlu yazılımların büyük kısmı aynı zamanda özgür yazılımlardır.

Yaygın bir biçimde shareware ve freeware, açık kaynak kodlu ve özgür yazılımlarla karıştırılmaktadır. Bunun temel sebebi ise Açık kaynak kodlu ve özgür yazılımlarının çoğunluğunun bedava olarak dağıtılması, ücret talep etmemesidir. Zira bu durum shareware ve freeware türü yazılımlarda da aynıdır. Temel fark bu tür yazılımlar kaynak kodu

ulaşılabilir değildir ve hiçbir şekilde değiştirilmeye izin vermezler. Ücret ve kaynak kodunun durumuna göre yazılımların sınıflandırılması Tablo 2.1’de görölmektedir.

Tablo 2.1 Yazılım Türleri (Gök, 2004)

		Kaynak Kodu	
		Açık	Kapalı
p: fiyat	p=0	AKKY	Freeware ve Shareware
	p>0	Ticari AKKY	Özel Mülkiyetli Yazılım

2.1.2. Tescilli Yazılımlar

Alanyazında “özel mülk” veya “proprietary” yazılımlar olarak geçen bu yazılım türü, ticari amaçlar için üretilen (commercial purposes), kaynak kodu kapalı olan ve tüm hakları üreticide saklı olan yazılım türüdür. Telif hakkı ve fikri mülkiyet hakkı yasalarıyla korunan lisanslama veya patentleme şekline sahip olan bu yazılımların ticari bir maldan hiçbir farkı yoktur. Örnek vermek gerekirse; tescilli bir yazılımı “Nutella” gibi düşünebiliriz. Birçok ikolatalı fındık kreması üreticisi olmasına rağmen, her firmanın ürettiği ürünün formölü gizlidir ve firmaya aittir. Ücretini ödeyen herkes Nutella’ya sahip olabilir ama onu özel kılan formölüne değil. Diğer bir deyişle, yazılımı ücretini ödemek koşulu ile firmadan alırsınız fakat kaynak kodları kapalıdır ve herhangi bir görüntöleme ya da değişikliğe izin vermez. Tescilli olan yazılım türlerine, özelliklerine, kullanım alanlarına göre lisansları, lisans süreleri veya lisans ücretleri değişkenlik gösterebilir. Microsoft Windows işletim sisteminin ev kullanıcıları için sunduğu “Home” sürümünün lisansı 119 dolara satılırken, profesyonel kullanıcılar için olan “Pro” sürümü 199 dolara satılmaktadır (Cnet, 2015). İşletim sistemleri özellikleri bakımından farklı olduğundan, lisans fiyatları da buna göre değişmektedir.

2.2. Özgür ve Açık Kaynak Kodlu Yazılımlar

Günümüzde teknolojiyi kullanmadığımız bir zaman aralığı hemen hemen bulunmamaktadır. Hayatımızın her alanında işlerimizi kolaylaştırmak için ya da keyfi olarak teknolojiyi, özellikle de bilişim teknolojilerini kullanmakta olduğumuz yadsınamaz bir gerçektir. Dolayısıyla bilişim teknolojilerinin ve yazılımın girmediği alan da yok denecek kadar azalmıştır. Bununla birlikte teknoloji çağı diye adlandırdığımız bu çağda, insanların ileri derecede teknoloji bağımlısı olması nedeniyle bilgisayarlar, akıllı telefonlar ve tabletler yaygın olarak kullanılmaktadır (Anwar, Manaf, Amran, ve Bahry, 2015).

Son on yılda internetin gelişmesi, yazılımların geliştirilme ve dağıtım şekillerini etkilemiştir (Savelyev, 2013). Bu alanda en önemli gelişimlerden biri, “özgür” ya da “açık kaynak kod” lisansı altında geliştirilen “özgür yazılımlar” ya da diğer bir deyişle “açık kaynak kodlu yazılımlar”dır (Evans ve Reddy, 2002).

Bilişim teknolojilerinin yaygın kullanımına karşın bu alandaki birçok kavram yanlış bilinmekte ya da hiç bilinmemektedir. Bunun nedeni ise bilgi iletişim teknolojileri diğer konular gibi birleştirici bir kavram olmadığından büyük ve yaygın bir yanlış kavrama potansiyeline sahiptir (Loveless ve Longman, 1998). Örnek olarak; bilişim teknolojilerinde en çok karşılaşılan kavram yanlışlarından biri “*hacker*”lık kavramı hakkındadır. Hacker denilince, bilgisayar kullanma konusunda uzmanlaşmış, web sitelerine ve kullanıcı hesaplarına saldıran, kişisel bilgileri ve şifreleri çalan, banka hesaplarına girebilen,...vb. gibi olumsuz bir imaja sahip bilgisayar korsanları akla gelmektedir. Bu tanıma karşılayan kavram bilgisayar korsanının literatürdeki karşılığı olan “cracker”dır. Bunun aksine hacker kavramı, teknik beceriye sahip, problem çözmekten zevk alan ve sınırları aşan yazılım kodu üstatlarını ifade etmektedir (Raymond, 2003).

Bilgisayar teknolojisinin tarihi ile açık kaynak kodlu yazılımların tarihi hemen hemen aynı döneme kadar uzanmaktadır. Bilgisayar teknolojisinin ortaya çıktığı dönemlerde, geliştirilen tüm yazılımlar açık kaynak kodluydu. Açık kaynak kodlu yazılım geliştirme 1960’larda Amerikan bilgisayar bilimleri laboratuvarlarında başlamıştır (Yelleswarapu, 2010). Yazılımcılar (diğer adıyla hackerlar) kendi topluluklarında bu kodları özgürce

paylaşabiliyorlardı. Fakat bazı yazılımcılar bu özgürce paylaşma kültüründen rahatsız olarak, bu davranışın etik olmadığını, pazardaki her hizmet ve ürün gibi yazılımında ücretli olması gerektiğini dile getirmişlerdir (O. Arslan, 2013). Hatta, dünyaca ünlü Microsoft yazılım firmasının kurucusu Bill Gates, “Hobicilere Açık Mektup” yazmak suretiyle bu rahatsızlığını dile getirmiştir (Gates, 1976). Dolayısıyla, açık kaynak kodlu yazılımlar ve yazılımcıların kodları özgürce paylaşma kültürü bu tarz yaklaşımlardan olumsuz olarak etkilenmiştir (Yang ve Wang, 2008).

Günümüzdeki bilinen açık kaynak (open source) paradigmasının dünya çapında gönüllü geliştiricilerin katkısıyla geliştirilen işletim sistemi Linux yada diğer adıyla GNU/Linux ile başladığı kabul edilmektedir (Lotan, 2012). GNU projesi, 1983 yılının Eylül ayında, Richard Stallman tarafından duyurulmuştur. Richard Stallman, GNU projesini ortaya çıkarmakla birlikte Özgür Yazılım Vakfı’nın (FSF) kuruluşunda yer alarak açık kaynak kodlu yazılımların desteklenmesine önderlik etmiştir (Yang ve Wang, 2008). Bu atılımdan sonra, Linus Benedict Torvalds’ın herkese açık kaynak kodlu bir işletim sistemi sunulması niyetiyle geliştirmeye başladığı Linux işletim sistemi çekirdeği gibi bir çok açık kaynak kodlu yazılım ürünü zaman içerisinde üretilmiştir (Jian, 2005). 1991’de Linus Torvalds tarafından geliştirilen Unix benzeri çekirdeği olan işletim sistemi, 1992’de özgür yazılım (free software) olmuştur (GNU, 2014). “Free” sözcüğü İngilizce’de hem ücretsiz hem de özgür anlamına gelmektedir. Burada kullanılan “free” sözcüğünün ücretle bir alakası yoktur, “özgür” anlamındadır (GNU, 2015). Stallman buradaki özgürlük kavramını “think of free speech, not free beer!” (ifade özgürlüğünü düşünün, bedava birayı değil) şeklinde ifade etmektedir (Stallman, 2009).

Açık kaynak kodlu yazılım (AKKY) kavramı çoğu zaman kafa karıştırıcı olmaktadır. Genel olarak insanlar AKKY kavramından, ücretsiz olarak indirilebilecek ve yüklenebilecek yazılımları anlamaktadırlar. Bu tanım görüldüğü üzere tamamen para odaklıdır. AKKY’ların büyük kısmı ücretsiz olarak indirilebilip, yüklenebilmektedir ama AKKY bu demek değildir. Temel olarak AKKY, uyarlanabilme ve özelleştirilebilmede özgür yazılım demektir (Eden, 2011). Fakat bu tanım yeterli değildir. AKKY kısaca, insan tarafından okunabilir ve ulaşılabilir kaynak kodu olan, açık kaynak kodu tanımına uygun

bir lisansla lisanslanmış bilgisayar yazılımları olarak tanımlanabilir (Khode ve Chandel, 2015). Jawdekar (2004) AKKY'ı, “kaynak kodu yazılım ile birlikte ulaşılabilir, kullanıcının çalıştırma, kopyalama, dağıtma, üzerinde çalışma, değiştirme ve geliştirme özgürlüğüne sahip olduğu yazılımlardır” şeklinde tanımlasa da bu tanım aslında “özgür yazılım”ın tanımıdır. Başka bir çalışmada ise Schmidt ve Schnitzer (2003) özgür ve açık kaynak kodlu yazılımı birlikte tanımlamışlar, “*kaynak kodları açık olan ve halk tarafından özgürce ulaşılabilen yazılımlar*” şeklinde ifade etmişlerdir. Literatürdeki kafa karışıklığı, özgür yazılım tanımı ile AKKY tanımının birbirinin içine geçmiş olmasından ileri gelmektedir. Özgür Yazılım Vakfı'nın kurucusu Stallman'a göre, neredeyse tüm AKKY'lar özgür yazılımdır ve aynı yazılım kategorisinde tanımlanmaktadırlar fakat temel olarak farklı noktalara dayanmaktadırlar. AKKY bir yazılım geliştirme metodolojisi, özgür yazılım ise sosyal bir harekettir (Stallman, 2009). Özgür yazılımın öncüsü Stallman'ın ifadeleri de göz önünde bulundurularak şu noktaya varılabilir; “özgür yazılımların hepsi açık kaynak kodlu yazılımlardır”.

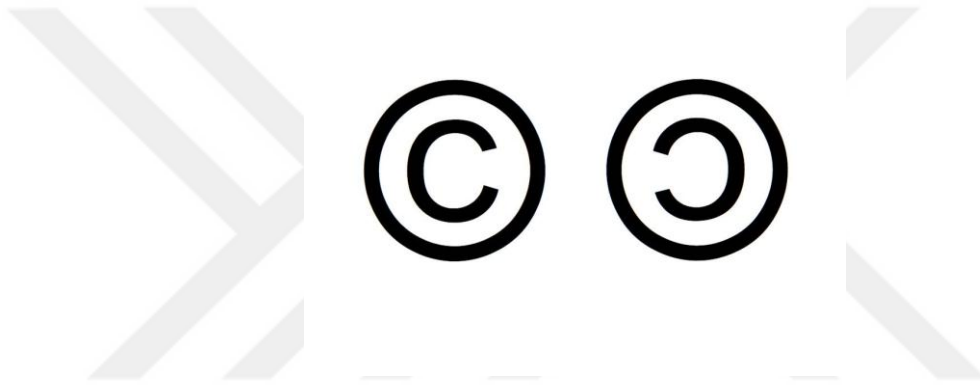
2.2.1. Özgür Yazılım Felsefesi

Özgür ve açık kaynak kodlu yazılımların büyük çoğunluğunun lisanslandığı, 29 Haziran 2007'de yayımlanan, ayrıca özgür yazılımın temel özgürlüklerini kapsayan Genel Kamu Lisansı'nın (GNU, 2016) üçüncü versiyonuna göre (GPLv3) GPL, dört temel prensibe sahiptir (Gallego, Bueno, Racero, ve Noyes, 2015):

- Yazılımı istediği amaç için kullanma özgürlüğü (özgürlük 0),
- Yazılımı ihtiyaçları karşılayacak şekilde değiştirme özgürlüğü (özgürlük 1),
- Yazılımı arkadaşlarla ve komşularla paylaşma özgürlüğü (özgürlük 2),
- Yaptığınız değişiklikleri paylaşma özgürlüğü (özgürlük 3).

Yukarıda da belirtildiği gibi literatürde özgür yazılım özgürlükleri olarak anılan bu prensipler özgür yazılım felsefesinin temelini oluşturur (özgürlük 0, özgürlük 1, özgürlük 2, özgürlük 3). Özgür yazılımların, özel mülk yazılımlarına dönüşmesini engellemek, yazılımı özgür kılmak için “Copyright” kavramına atıfta bulunan ve buna karşı olan “Copyleft” yöntemi geliştirilmiştir. Copyleft, telif hakkı kanunu kullanır fakat, yazılımı özel yapmak

yerine özgür tutmayı amaçlar. Copyleft'in temel fikri, herkese yazılımı kullanma, kopyalama, değiştirme ve değiştirilmiş versiyonları yayımlama hakkını tanırken, kısıtlamalar eklemesini engellemektir. Özgür Yazılım taraftarları, özgür yazılımdan başka bir yazılım kullanmanın etik olmadığına inanırken; AKKY destekçileri, özel mülkiyetli yazılımlarla uyum veya uzlaşma sağlamaya istekli görünmektedir (Rothfuss ve Bauknecht, 2002).

Şekil 2.3 Copyright (solda) ve Copyleft (sağda) ikonları (OSDELIVERS, 2012)

Stallman ve Özgür Yazılım Vakfı'nın AKKY'ların özgür kalması konusundaki sert duruşu ve bu özgürlükçü tutumu bazı çevrelerde rahatsızlık oluşturdu. Yazılımlarda gerektiği zamanlarda teknik açıdan iyi olan özel mülkiyetli yazılım parçacıklarını kullanma konusundaki bu ahlaki duruş ve GPL'nin buna izin vermemesi yazılımcıları zor durumda bırakıyor, kısıtlıyordu. Bu ortamda OSI temsilcileri FSF'den ayrılarak kendi AKKY tanımını geliştirmişlerdir (Weber, 2004).

2.2.2. AKKY Tanımı

AKKY, yazılımın yalnızca ulaşılabilir kaynak kodlarına sahip olması anlamına gelmemektedir. Açık Kaynak Girişimi (OSI)'nin geliştirdiği açık kaynak tanımına göre aşağıdaki bahsedilen ölçütler AKKY lisanslarında kesinlikle bulunmalıdır (OSI, 2007):

- a. *Yeniden dağıtımda özgürlük*; AKKY lisansı, yazılımın başka bir yazılımın parçası olarak diğer kaynaklardan gelen yazılımlarla birlikte ücretsiz dağıtılmasını ya da satılmasını sınırlayamaz. Bu lisans, yukarıda belirtilen şekilde satılan veya ücretsiz olarak dağıtılan yazılımdan lisans ücreti, telif ücreti (royalty) veya herhangi başka bir ücret talebi hakkını gerektiremez.
- b. *Kaynak kodu*; yazılım kaynak kodunu içermek zorundadır ve dağıtımı esnasında derlenmiş şekliyle birlikte kaynak kodunun da bulunmasına izin vermelidir. Yazılımın kaynak kodu ile birlikte dağıtılmadığı durumlarda ise tercihen tekrar üretme maliyetinin altında makul bir ücrete internetten ücretsiz olarak indirilebilir olarak sunulmalıdır. Kaynak kodları, programcıların değiştirebileceği formatta olmalıdır. Kasten karıştırılmış, allak bullak edilmiş kaynak kodları kabul edilmez. Ön-işlemci çıktısı ya da çevirici çıktısı gibi ara formlara izin verilmez.
- c. *Türetilmiş çalışmalar*; lisans düzenlemelere ve türetilmiş çalışmalara izin vermeli ve orijinal yazılımın lisansı altında, aynı koşullarda dağıtmaya izin vermelidir.
- d. *Yazarın kaynak kodu bütünlüğü*; eğer lisans geliştirme anında değiştirmeye izin vermek amacıyla kaynak kodları yama dosyaları ile dağıtmaya izin veriyorsa, yazılım lisansı, kaynak kodunun düzenlemiş/değiştirilmiş biçimde dağıtımını kısıtlayabilir. Lisans, türetilmiş çalışmalar için farklı isim vermeyi ya da orijinal yazılıma versiyon numarası vermeyi gerektirebilir.
- e. *Kişi ya da gruplara ayrımcılık yapılmaz*; lisans hiçbir kişi ya da gruba ayrımcılık tanıyamaz.
- f. *Uğraşı alanlarına ayrımcılık yapılmaz*; lisans hiç kimseye programı belli bir alanda kullanması için kısıtlama koyamaz. Örneğin, program iş alanında ya da genetik araştırmalarda kullanılacak diye kısıtlanamaz.
- g. *Lisansın dağıtımı*; yazılıma ait bütün haklar, aynı yazılımın başka kişilere dağıtılması halinde tekrar aktivasyonuna gerek olmadan lisans geçerliliğini korur.
- h. *Lisans bir ürüne özel olmamalıdır*; lisansın öngördüğü haklar yazılımın herhangi bir yazılım sürümünün bir parçası olarak dağıtılması gibi bir şartla kısıtlanamaz.

Programın bu tarz bir yazılım sürümü içinden çıkarılıp kendi başına ve ayrı olarak kullanılması veya dağıtılması halinde yazılımı bu şekilde edinen kişilerin yazılımı orijinal halinde elde etmiş kullanıcılarla aynı haklara sahip olması gereklidir.

- i. *Lisans diğer yazılımları kısıtlayıcı olmamalıdır*; lisans, yazılım ürünleriyle birlikte dağıtılan diğer yazılım ürünlerine karşı bir kısıtlama getiremez. Örneğin, lisans, dağıtımın yapıldığı ortam üzerindeki diğer bütün yazılımların da açık kaynak kodlu yazılım olması zorunluluğunu getirememelidir.
- j. *Lisans teknolojilere karşı nötr olmalıdır*; lisansın hiçbir hükmü, kişisel bir teknolojiyi yada arayüzü esas alamaz.

2.2.3. AKKY Lisansları

AKKY'ların dağıtımları, kısıtlayıcılardan hoşgörülü olanlara kadar birçok lisans altında yapılmaktadır (Lotan, 2012). Bunlardan en yaygın kullanılanları; GPL (General Public License), LGPL (The GNU Lesser General Public License), BSD (Berkeley Software Distribution), MPL (Mozilla Public License) şeklinde sıralanabilir (OSI, 2016).

Özgür yazılım lisansları altmış beşin üzerinde farklı türde bulunmasına karşın en popüler ve baskın lisanslama türü GPL (General Public License) olarak bilinen “Genel Kamu Lisansı”dır. Açık kaynak kodlu yazılımların yaklaşık yüzde 70’i GPL ile lisanslanmıştır (Corbly, 2014). Bu sebeple AKKY’lar için en önemli lisansın GPL olduğu söylenebilir (Rothfuss ve Bauknecht, 2002).

- a) **Genel Kamu Lisansı (GPL):** GNU GPL olarak anılan Genel Kamu Lisansı’nın temel düşüncesi, işbirliği ile oluşturulan yazılımın tescilli hale getirilmesinin önüne geçmektir. Genel Kamu Lisansı’na sahip olan yazılımlarda AKKY’a özgü olan; programı çalıştırma, kopyalama, kaynak kodları değiştirme ve değiştirilmiş sürümleri diğerlerine dağıtma hakkı kullanıcılara verilmektedir. Fakat buradaki en önemli nokta, kullanıcıların değiştirdikleri yazılımlara belli kısıtlamalar getirme hakkı yoktur. GPL ile lisanslanmış bir yazılım, üzerinde değişiklikler yapıldıktan sonra yine GPL ile dağıtılabilir. Yani, eğer bir yazılım ilk olarak GPL ile

lisanslandıysa, lisans hiçbir suretle başka lisanslara dönüştürülemez ve bu lisansa sahip hiçbir yazılım tescilli yazılımların parçası ya da bütünü oluşturamaz (Weber, 2004). En yaygın olarak bilinen Linux çekirdeği (kernel) Genel Kamu Lisansı'na sahip yazılıma örnek verilebilir.

- b) **Kısıtlı Genel Kamu Lisansı (LGPL):** GNU Lesser Public License olarak bilinen bu lisans GNU Public Library License olarak da bilinmektedir. Bunun nedeni, Genel Kamu Lisansı'nın yazılım kütüphaneleri için geliştirilen bir türevi olmasıdır. Genel Kamu Lisansı ile arasındaki en büyük fark, bu lisansa sahip yazılımlar tescilli yazılımlarla birlikte çalışabilmektedir. Bu özelliğin amacı, tescilli yazılımlar geliştirenlere, AKKY'lar ile çalışma fırsatı barındırmasıdır. Kısıtlı Genel Kamu Lisansı'na sahip bir yazılım ya da kütüphane Genel Kamu Lisansı ile tekrar lisanslanabilir. Fakat Genel Kamu Lisansı'nın özelliği yüzünden bir daha başka bir lisans ile lisanslanamamaktadır.
- c) **Berkeley Yazılım Dağıtımı (BSD):** BSD ve türevi lisanslar, GPL ve LGPL lisanslarına nazaran daha liberal, daha özgürlükçü lisanslar olarak anılmaktadırlar. Bunun sebebi ise, BSD lisansına sahip yazılımlarla hemen hemen istenilen herşeyin yapılabilmesidir. BSD lisansının kullanıcıya verdiği en önemli hak, yazılım türevlerini özelleştirmeye imkan vermesidir. Diğer bir ifadeyle bahsetmek gerekirse, BSD lisansına sahip bir yazılımın kaynak kodlarında değişiklik yapıldıktan sonra, kaynak kodları gizli tutularak satılabilir. Bu durum AKKY olma özelliğine ters gibi gelse de, daha önce bahsedildiği gibi, açık kaynak kod tanımına aykırı bir durum değildir. Zira bu tür yazılımlar, AKKY'lar her zaman orijinal yazılımın lisansını taşımasını gerektirmediğinden, açık kaynak olma özelliğini de kaybetmezler. BSD ve türevi lisans taşıyan yazılımlara örnek olarak, dünyaca ünlü ve yaygın kullanımı olan Apache Web Server verilebilir.
- d) **Mozilla Kamu Lisansı (MPL):** Mozilla Kamu lisansı olarak Türkçe'ye çevirilen Mozilla Public License (MPL), Netscape firmasının Navigator isimli bir dönemin lider konumdaki web tarayıcısını açık kaynak kodlu hale getirdiğinde oluşturduğu lisanslama türüdür. Bu lisans türü de BSD lisansı gibi değiştirilen açık kaynak

kodlarını özelleştirmeye izin vermektedir. Bu sebeple yazılım üreticisi şirketler tarafından tercih edilen bir lisans türüdür.

Tablo 2.2 AKKY Lisansları (Rothfuss ve Bauknecht (2002)’den uyarlanmıştır.)

	Tescilli Yazılımlarla Birleştirilebilir	Yapılan Değişiklikler Özelleştirilerek Tescilli Hale Getirilebilir
GNU-GPL	-	-
GNU-LGPL	+	-
BSD	+	+
MPL	+	+

2.3. Yazılım Korsanlığı

Yazılım korsanlığı, ticari olarak ulaşılabilir bir yazılımın yetkisiz kullanımı, kopyalanması, dağıtımı ya da satışı olarak tanımlanabilir (Cheng, Sims, ve Teegen, 1997; Limayem, Khalifa, ve Chin, 2004; Moores ve Dhillon, 2000; Parthasarathy ve Mittelstaedt, 1995; Rahim, Seyal, ve Rahman, 1999; Siegfried, 2004; Straub Jr ve Collins, 1990)

Dünya çapında, yazılım korsanlığının artık önemsiz bir sorun olmaktan çıktığı bilinen bir gerçektir (Anwar, Manaf, Amran, ve Bahry, 2015). İlk kez yazılım korsanlığı Mason (1986)’ın yayınladığı “*Four Ethical Issues in Information Age*” adlı makalesinde bilgi çağında etik olmayan ve büyük bir sorun olarak sınıflandırılmıştır (Aleassa, Pearson, ve McClurg, 2011). Bilgisayar etiğinde tüm sorunların en çok dikkat çekeni yazılım korsanlığı manasına gelen izinsiz yazılım kopyalamadır (Siegfried, 2004). Bu durum işyerlerinde, akademik çevrede ve farklı türde bireyler arasında yaygın bir problemdir (Cheng, Sims, ve Teegen, 1997). Akademik dünyanın bilgisayarlı araştırma metotlarına bağımlı olmaya başlamasıyla birlikte etik sorular belirginleşmeye başlamıştır. İnsan bilgisinin sınırlarına ulaşmak, bu sınırları zorlamak için bilim insanları ve araştırmacılar bir takım özelleşmiş yazılım ve donanımlara bel bağlamaktadırlar. Bahsi geçen türdeki yazılımların büyük bölümü kar amaçlı firmaların sattıkları özel mülkiyetli yazılımlardır (Santillanes ve Felder, 2015). Yazılım korsanlığının bu derecede yaygın olması, büyük finansal kayıplara yol açan

bir problemdir. Eğer bu problemin kaynağı belirlenmezse, hem yazılım geliştiricileri hem de fikri mülkiyet haklarının gelişimi bu durumdan önemli derecede etkileneceklerdir (Liu ve Fang, 2003).

Yazılım korsanlığının kitlesel olarak yayılması 1977 yılında Apple II bilgisayarının pazara girmesiyle başlamıştır. Bu donanım Amerika’da oldukça popüler olmuş, ayrıca eğlence yazılımları için büyüyen bir pazar oluşturmıştır. Yazılımların akranlar arasında çokça kopyalanmasına karşılık yazılım geliştiricileri korsanlığı engellemek için kopyalamayı önleyici sistemler geliştirmeye başlamışlardır. Bu sistemleri etkisiz kılmak, kırmak bir miktar yazılım bilgisi gerektirmekteydi (Reunanen, Wasiak, ve Botz, 2015). Bunun üzerine “warez” kavramı ortaya çıkmıştır. Warez, lisanslı dijital materyalleri kopyalayan, crackleyen ve dağıtan insanların bulunduğu sanal ağ olarak tanımlanabilir (Huizing ve van der Wal, 2014).

Başlıca korsanlıkla mücadele veren dünya çapındaki BSA (Business Software Alliance)’nın yayınladığı raporlara göre dünyada kişisel bilgisayarlarda kullanılan yazılımların yüzde 43’ü, Türkiye’de kişisel bilgisayarlarda kullanılan yazılımların ise %60’ı korsan yazılımlardır (BSA, 2013). Ayrıca, BSA’nın komisyonluğunu yaptığı bağımsız bir çalışmada, yazılım korsanlığının endüstrinin en önemli problemi olduğu fikrine varılmıştır (Anthes, 1993).

2.3.1. Yazılım Korsanlığı Çeşitleri

Yazılım korsanlığı yaygın olarak olarak beş kısımda incelenmektedir. Bunları şu şekilde sıralayabiliriz (BSA, 2016):

- Son Kullanıcı Korsanlığı (End-User Piracy),
- İstemci-Sunucu Aşırı Kullanımı (Client-Server Overuse),
- İnternet Korsanlığı (Internet Piracy),
- Sabit Disk Yükleme (Hard-Disk Loading),
- Yazılım Sahtekarlığı (Software Counterfeiting).

Son kullanıcı korsanlığı, bir şirket çalışanının izin olmadan yazılım kopyaları üretmesinden meydana gelmektedir. Tek yazılım lisansını birden çok bilgisayarda kullanma, diskleri yükleme ve dağıtma için kopyalama, yasal kopyası olmadığı halde yükseltme sürümlerinin avantajlarından yararlanma, akademik, diğer kısıtlı veya perakende olmayan lisanssız yazılımları ticari amaçlar için edinme ve iş yerinde ya da işyeri dışında diskleri takas etme, değiştirme bu korsanlık çeşidine dahil olmaktadır. Ayrıca, bu kategoriye dahil olan “*soft-lifting*” ya da “*soft-loading*” olarak bilinen, lisansı başkasına ait olan orijinal yazılımı evde ya da iş yerinde kullanmak için kopyalamak en çok görülen yazılım korsanlığı türüdür (Konstantakis, Palaigeorgiou, Siozos, ve Tsoukalas, 2010). Yapılan çalışmalara göre korsanlığın yazılım endüstrisine verdiği ekonomik kaybın yarısından fazlasının soft-lifting şeklinde olduğuna inanılıyor (Shin, Gopal, Sanders, ve Whinston, 2004).

İstemci-sunucu aşırı kullanımı, yerel bir ağda, ortak sunucuya kurulan yazılımın ağ üzerinden istemciler tarafından eş zamanlı olarak kullanılmasıdır. Eğer yazılım lisansınız belli bir kullanıcıya kadar buna izin veriyorsa, o kullanıcı sayısına kadar korsan değildir. Fakat izin verilen kullanıcının üzerinde kullanıcı bu şekilde yazılıma erişebiliyorsa buna aşırı kullanım denir.

İnternet korsanlığı, internetten yazılım indirme sırasında gerçekleşmektedir. İnternet üzerinden yazılım satın almada da, geleneksel yazılım satın alma yolu izlenmelidir. Korsan web siteleri, yazılımı bedava indirmeye izin verebilir ya da yüklenen programlar karşılığında değişime izin verebilir. Açık arttırma siteleri, sahtekarlık teklif edebilir veyahut hakkınızı yiyebilir. Eşler arası (Peer-to-Peer, P2P) ağlar izinsiz olarak lisanslı yazılımları transfer etmeyi mümkün kılabilir. Bahsedilenlerin hepsi internet korsanlığının türleridir.

Sabit disk yüklemesi, iş için yeni bilgisayarlar alırken meydana gelmektedir. Alınan bilgisayarları daha çekici kılmak için yazılımların yasadışı kopyaları yüklenebilmektedir.

Yazılım sahtekarlığı, bu tip yazılım korsanlığı yasadışı olarak satılan bir yazılım ürününü kopyalamak suretiyle (paket, paket içerisindeki diskler, kullanıcı kılavuzu, lisans anlaşması, vb.) kullanıcıyı kandırma, görsel olarak aldatma şeklinde yapılan yazılım korsanlığıdır.

2.3.2. Eşler Arası Ağlar ve BitTorrent

İnternetin gelişmesi ve yaygınlaşması ile yazılım korsanlığı internet üzerinde artış göstermiştir. Warez siteleri, forumlar, eşler arası ağlar korsanlığın en yaygın görüldüğü internet ortamlarıdır. Warez siteleri ve forumlar korsan olan yazılımları ya kendi sunucularında barındırarak kullanıcılara sunmakta ya da bulunduran başka site veya sunuculara bağlantı vermektedirler. Bunlardan farklı olarak, eşler arası ağlar merkezi bir yönetim olmadan kullanıcı bilgisayarlarını direkt olarak birbirlerine bağlamaktadır. Bu ağa erişmek için kullanıcılar bir program indirip bilgisayarlarına kurmaktadır. Bu program vasıtası ile kullanıcı, bu programlara sahip olan milyonlarca kullanıcının bilgisayarına erişip yazılım, müzik, video gibi dosyaları aratıp, indirebilmektedir.

Popüler olan eşler arası ağ protokolleri; eDonkey, BitTorrent, GnuTella ve FastTrack olarak sayılabilir. Bu protokolleri kullanan eşler arası ağ programları; eMule, Kazaa, BearShare ve Limewire programlarını içermektedir. Şuan dünya üzerindeki en popüler olan eşler arası protocol ise BitTorrent protokolüdür. BitTorrent, indeksleme yaparak ve takipçi (trackers) siteleri yazılımların yasadışı kopyalarını edinmeyi ve paylaşmayı kolaylaştırmaktadır. Avrupa, Ortadoğu ve Avustralya'da tüm internet trafiğinin %49 - %89'u arasında bu ağ protokolü tarafından tüketilmektedir. Şaşırtıcı bir biçimde bu oran geceleri %95'lere kadar varmaktadır (BSA, 2009). Yaygın olarak kullanılan BitTorrent yazılımları ise, bir internet sitesinde yapılan oylama sonucunda uTorrent, qBittorrent, Transmission, Deluge ve Tixati olarak belirtilmiştir (LifeHacker, 2015).

BitTorrent protokolünü kullanmak için, ağ yazılımlarının çalıştıracağı miknatis bağlantılarına (magnet link) ya da torrent dosyalarına (.torrent uzantılı dosyalar) ihtiyaç vardır. Adı geçen bağlantı ve dosyalar belirli web siteleri üzerinden edinilebilmektedir. TorrentFreak sitesinin web sitesi popülerliği ölçütü Alexa sıralamasına göre değerlendirdiği bu sitelerden en popüler olanları; KickAssTorrent (KAT), ThePirateBay (TPB), ExtraTorrent, TorrentZ ve RaRBG olarak sayılabilir (TorrentFreak, 2016).

2.3.3. The Pirate Bay ve Korsan Parti

The Pirate Bay (TPB), ziyaretçilerin mknatıs bağlantıları ve torrent dosyalarını aratabileceği, indirebileceği ve katkıda bulunabileceği, genel olarak eğlence amaçlı dijital medyaların bağlantılarını içeren, BitTorrent protokolü üzerinden kullanıcıların dosya paylaşımı yapmalarını mümkün kılan çevrim içi indeksleme web sitesidir.

TPB, 2003 yılının Eylül ayında İsveç telif hakkı karşıtı (anti-copyright) olan Piratbyran (The Piracy Bureau) organizasyonu tarafından kurulmuştur. 31 Mayıs 2016'da Web sitesinin Stockholm'de bulunan sunucuları İsveç polisi tarafından basılmış ve el konulmuştur. 17 Nisan 2009'da, kurucularından Peter Sunde, Fredrik Neij, Gottfrid Svartholm ve Carl Lundström telif hakkı ihlaline yardım etmekten 1 yıl hapis ve 30 milyon İsveç Kronu cezaya çarptırılmışlardır. Sanıklar karara itiraz ederek, siyasi baskıya boyun eğen yargıcı suçlamışlardır. Bunun üzerine İsveç'te bir temyiz mahkemesi azalan hapis koşullarına karşın 46 milyon İsveç Kronu cezaya karar vermiştir. Ayrıca Google'ın 2012'de açıkladığı şeffaflık raporunda, 80500'ün üzerindeki bağlantının Google indeksinden kaldırılması için 6000 civarı yasal isteğin büyük çoğunluğu genel olarak yetişkin ve müzik içerikleri ile ilgili beş organizasyondur: Froytal Services LLC, Bang Bros, Takedown Piracy LLC, Amateur Teen Kingdom, and International Federation of the Phonographic Industry (IFPI) (Wikipedia, 2016). Bu durum TPB'nin korsan yazılımların yanında, korsan birçok içeriğın de merkezlerinden biri olduğunu göstermektedir. Türkiye de dahil bir çok ülkede erişimi yasaklanan TBP, alternatif yansı web sitesi adresleriyle kullanıcılara erişim kolaylığı sağlamaya çalışmaktadır.

Şekil 2.4 The Pirate Bay Logosu (Wikimedia, 2007)

Korsan Parti, farklı ülkelerdeki siyasal partiler tarafından kabul edilen bir etikettir (United States Pirate Party, Piratpartiet, Piratenpartei Österreichs, vb.). Korsan partiler, insan haklarını, direkt demokrasi ve hükümete doğrudan katılımı, telif hakları ve patent kanunlarının reformunu, bilginin özgür paylaşımını (open content), bilgi gizliliğini, şeffaflığı, bilginin özgürlüğünü, yolsuzlukla mücadeleyi ve bilgisayar ağlarının tarafsızlığını destekleyen siyasi oluşumlardır.

İlk Korsan Parti, 2005'teki İsveç'te politikacıların telif hakkı yasalarının değişimi hakkında tepkisiz kalmaları üzerine, 1 Ocak 2006'da Rickard Falkvinge tarafından bir web sitesi olarak kurulmuştur. İsveç Korsan Partisi (Piratpartiet), 2009 Avrupa Parlamento seçimlerinde %7,13 oy alarak Avrupa Parlamentosu'nda 1 üye ile temsil edilmeyi başarmıştır. Ayrıca, İsveç Korsan Partisi, kapatılan Korsan Bürosu (Piratbyran) ve BitTorrent paylaşımının en büyüklerinden olan The Pirate Bay ile ilişki içerisindedir. Ortak bir geçmişe sahip olmaların rağmen sonradan ayrılmışlardır. İsveç'te kurulmasının ardından, dünyaya yayılan Korsan Parti Hareketi (Pirate Party Movement) ile, İsveç Korsan Partisi'nden ilham alınarak 40'in üzerinde ülkede ortaya korsan partiler çıkmıştır (Vikipedi, 2016). Türkiye'de ise resmi olarak kurulmasa da bu konuda girişimler vardır. Web sitesi Türkçe olarak yayında olmakla birlikte, bu sitede parti programını internet kullanıcıları açık kaynak bir biçimde geliştirebilmektedir. Parti projesiyle ilgili tartışma, hareket, etkinlik ve rota planlama partinin e-posta grubundan devam etmektedir ve kendini bu hareketin parçası olarak gören herkesin katılımına açık bir projedir.

Şekil 2.5 Korsan Partiler Tarafından Kabul Edilen Ortak Logo (Wikimedia, 2016)

2.4. Bilgisayar Kullanma Yeterlilikleri ve Korsan Yazılım Kullanma Eğilimi

2.4.1. Bilgisayar Kullanma Yeterlilikleri

Son yıllarda teknolojinin hızla gelişmesi ve ulaşılabilirliğinin artması ile birlikte, bilgisayar teknolojisinin kullanılmadığı alan, girmedığı yer yok denecek kadar azalmıştır. Tabiki bilgisayar teknolojisinin yaygın olması demek, bunlara sahip olan insanların ya da kullanıcılarının bu araçları yeterli düzeyde kullandığını garanti etmez. Bu noktada karşımıza alanyazında “computer literacy” olarak anılan “bilgisayar okuryazarlığı” kavramı çıkmaktadır. Bilgisayar okuryazarlığı, farklı çalışmalarda farklı şekillerde tanımlanan ve etkililiği ölçülen bir değişkendir. Geçmişte bilgisayar okuryazarlığı hakkında yapılmış çalışmalarda yoğun olarak, çeşitli bilgisayar okur yazarlığı testlerindeki öğrenme çıktıları, bilgisayar teknolojisi hakkındaki genel heyecan, bilgisayar teknolojisi hakkında kişisel inanışlar gibi değişkenler bağımlı değişken olarak araştırılırken; öğrencilerin akademik başarıları, zamanında görev gerçekleştirme, öğretim teknikleri, bilgisayar kaygıları gibi değişkenler bağımsız değişken olarak araştırmaya dahil olmuşlardır (Sawchuk, 1997).

Hwang(1994) bilgisayar okuryazarlığını, bilgi teknolojisi ve bilgisayar içeren bir ortamdan yeteri kadar faydalanmak için gerekli bilgi ve beceri olarak tanımlamıştır (Hwang, 1994). Buradan hareketle, gerekli bilgi ve becerinin oluşması ve gelişmesi, bilgisayar ortamını yoğun ve sürekli kullanmakla mümkündür.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun yaptığı araştırmaya göre; 2015 yılında 16-74 yaş grubu için bilgisayar kullanma oranı toplamda %54,8, erkekler için %64 ve kadınlar için %45,6 oranında olduğu ölçümlenmiştir. İnternet kullanımı oranları ise şöyledir; toplamda %55,9, erkeklerde %65,8 ve kadınlarda %46,1. Yüksekokul, fakülte ve daha üstü eğitim düzeyine sahip bireyler için bilgisayar kullanma oranları; toplamda %91,7, erkeklerde %92, kadınlarda %91,2 iken internet kullanım oranları; toplamda %94,1, erkeklerde %94 ve kadınlarda %94,3 olarak belirlenmiştir (TÜİK, 2016). O takdirde, TÜİK (2016) verileri de göz önünde bulundurulursa, yüksekokul, fakülte ve üzeri eğitim düzeyindeki bireylerin bilgisayar okuryazarlığı, bilgisayar yeterliliklerinin yüksek olması beklenmektedir.

2.4.2. Korsan Yazılım Kullanma Eğilimi

Korsan yazılım kullanımının etik bir problem olduğu reddedilemez bir gerçektir. Amerika'da üniversite öğrencileri üzerinde yazılım korsanlığı tutumları ile ilgili yapılmış bir çalışmada, öğrencilerin bilgisayar kullanma ile ilgili yakınlığı oldukça yüksek görülmüştür. Katılımcıların büyük kısmı, öğrencilerin yazılımı satın almadan kopyaladıklarını ve eğitim amaçlı lisanssız yazılım kullanmayı doğru bulduklarını belirtmişlerdir. Soruları cevaplayan öğrencilerin %68'i birçok insanın ticari bir yazılım almak yerine kopyaladıklarını düşündüklerini dile getirmişlerdir. Ayrıca cevap veren öğrencilerin %66 gibi bir çoğunluğu ise kendileri gibi diğer insanların yazılımları kopyalamalarında bir problem olmadığı görüşünde olduklarını belirtmişlerdir (Siegfried, 2004). Öğrenciler üzerine yapılan çalışmalar, öğrenciler direk olmasa da dolaylı olarak yazılım korsanlığının küçük bir ahlaki sorun olduğunu onayladıklarını göstermektedir (Cronan ve Al-Rafee, 2008; Konstantakis, Palaigeorgiou, Siozos, ve Tsoukalas, 2010).

Bilgisayar bilgi ve tecrübesi arttıkça, eğitim seviyesi yükseldikçe KY kullanımının negatif yönde değişmesi beklenmektedir. Fakat yapılan çalışmaların büyük çoğunluğu, böyle bir ilişkinin olmadığını göstermektedir.

Sims, Cheng, ve Teegen (1996) yaptıkları çalışmada, yüksek lisans öğrencileri lisans öğrencilerine göre daha çok korsan yazılım kullandığı ortaya çıkmıştır. Bunun yanında, bilgisayar aşinalığı istatistikî olarak anlamlı çıkmamıştır.

Başka bir çalışmada, Kini, Rominger, ve Vijayaraman (2000), yazılım korsanlığı tutumlarına bilgisayar hakkındaki tecrübelerden ziyade yaş gibi demografik değişkenlerin etki ettiğini tespit etmişlerdir.

Türkiye’de ise, BSA’nın Türkiye temsilcilerinden SPSS Türkiye’nin Cebit Eurasia fuarını ziyaret edenler arasında 2005 yılında yaptığı, 46 ilden 1021 kişinin katıldığı araştırmada, eğitim düzeyi arttıkça korsan ürün kullanımının arttığı tespit edilmiştir. Çalışmaya katılanların %75’i korsan ürün kullandıklarını belirtirken, korsan ürünlerin %37’sini korsan yazılımlar oluşturmaktadır (Chip, 2005).

BÖLÜM III: YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, üniversite öğrencileri, mezunları ve öğretim elamanlarının açık kaynak kodlu yazılımlar hakkındaki farkındalıklarını saptamak ve korsan yazılım kullanma eğilimlerini belirlemek amacıyla, AKKOF-KOYKE ölçeğinden aldıkları puanlarda anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemeye yönelik nicel bir araştırma yöntemi olan genel tarama modeli kullanılmıştır. Genel tarama modeli; evren hakkında bir yargıya varmak için, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir örneklem üzerinde yapılan düzenlemelerdir (Karasar, 2004).

Diğer yandan, elde edilen bulguların güvenilirliğini arttırmak amacıyla nicel verilerin, nitel verilerle desteklenmesi için yarı yapılandırılmış görüşme kullanılmıştır. Görüşme sırasında katılımcılara yöneltilen sorular, EK-2’de yer almaktadır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni Türkiye sınırları içerisindeki üniversite öğrencileri, mezunları ve öğretim elemanlarından oluşmaktadır. İnternet üzerinden uygulanan ölçeklerde genel olarak, amaçlı örneklemin alt kategorisi olan “boosted sampling” kullanılmaktadır (Cohen, Manion, ve Morrison, 2013) (N=330).

Elde edilen nicel verilerin desteklenmesi amacıyla yapılan görüşmenin örneklem grubu ise, nitel örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir örnekleme kullanılmıştır. Bu kapsamda, bilgisayar okuryazarlık seviyelerinin yüksek olabileceği düşüncesiyle BÖTE bölümünde yer alan lisans, yüksek lisans, doktora öğrencileri ve öğretim elemanları ile ($n=7$) yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

3.3.1. AKKOF-KOYKE Ölçeği

Üniversite öğrenci, mezun ve öğretim elemanlarının AKKY hakkındaki yeterlilik ve inançlarını, KY kullanma eğilimlerini belirlemeyi amaçlayan 21 soruluk “Açık Kaynak Kodlu Yazılımlar Hakkındaki Farkındalıklar ve Korsan Yazılım Kullanma Eğilimleri (AKKOF-KOYKE) Ölçeği” 5’li likert tipinde hazırlanmıştır (EK-4). Ölçek üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümdeki 8 soru AKKY hakkındaki ön bilgileri ölçmek amacıyla Hiç-Çok aralığında 0’dan 4’e kadar derecelendirilmiştir. İkinci bölümdeki 8 soru AKKY ve KY hakkındaki tutumları belirlemek amacıyla Hiçbir Zaman-Sürekli aralığında 0’dan 4’e kadar derecelendirilmiştir. Üçüncü bölümdeki 5 soru AKKY hakkındaki farkındalıkları belirlemek amacıyla Kesinlikle Katılmıyorum- Kesinlikle Katılıyorum aralığında 0’dan 4’e kadar derecelendirilmiştir. Ölçek, internet üzerinden form oluşturma araçlarıyla oluşturulmuş ve çevrimiçi olarak uygulanmıştır (N=330).

AKKOF-KOYKE Ölçeği geliştirilirken, hedef kitle olan üniversite öğrencileri, mezunları ve öğretim elemanları ile görüşülmüş ve bilgisayar kullanım alışkanlıkları gözlenmiştir. Ardından yapılan literatür taramasında AKKY hakkındaki farkındalıkları ve KY kullanma eğilimlerini ölçen araçlara pek rastlanamamıştır. Özyaygen (2004)’in “Diffusion of Free/Open Source Software as Innovation: A case study of METU” isimli yüksek lisans tezinde geliştirdiği ölçekten esinlenerek, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümünden 1 konu uzmanı ve 1 öğretim üyesi tarafından 28 sorudan oluşan bir taslak hazırlanmıştır. Ölçeğin kapsam geçerliliği için, taslak hakkında Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri, Türk Dili ve Edebiyatı ve Ölçme ve Değerlendirme alanındaki uzmanların görüşlerine başvurarak ölçekteki maddelerin anlamsal hataları giderilmiştir ve ölçeğe uygulamadan önceki 28 maddelik son hali verilmiştir. (Ölçeğin uygulanmadan önceki son hali Ek-1’de yer almaktadır.)

Üniversite öğrencileri, mezunları ve öğretim elemanlarının açık kaynak kodlu yazılımlar hakkındaki farkındalıklarını ve korsan yazılım kullanma eğilimlerini belirlemek amacıyla geliştirilen ölçeğin yapı geçerliliğini saptamak ve ölçekteki maddelerin faktör yüklerini

belirleyerek boyut yapısını tespit etmek amacıyla faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizinin; ölçekte yer alan maddelerin hangi yapı ya da yapıları ölçtüğünü ortaya çıkarmak amacıyla uygulanır (Hovardaoğlu, 2000).

Maddelerin faktör yükleri ve madde-toplam korelasyon katsayıları düşük olan maddeler ölçekten çıkarıldıktan sonra ölçek 21 madde olarak belirlenmiştir. Maddeler, yeniden numaralandırılarak sıralanmıştır. Ölçeğin analizlerden sonraki son hali EK-4'te bulunmaktadır.

Faktör analizinde madde öz değerleri (eigen value) 2.00' den büyük olan faktörler ölçeğe alınmıştır. Madde yük değerlerinin 0,30, maddelerin tek bir faktörde yüksek yük değerine, yüksek iki yük değeri arasındaki farkın en az 0,10 olmasına dikkat edilmiştir (Büyüköztürk, 2010).

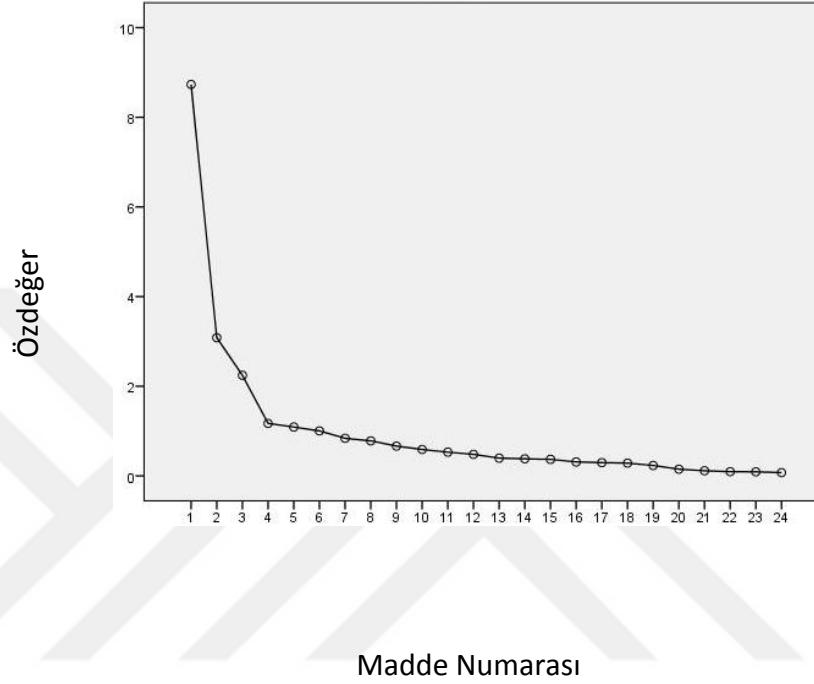
Araştırmalarda verilerin, faktör analizi için uygunluğu Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı ve Barlett küresellik (sphericity) testi ile incelenebilir (Büyüköztürk, 2010). Bu katsayıya göre 0,80- 0,90 aralığı KMO için çok iyi uyum olarak değerlendirilmektedir (Akgül ve Çevik, 2003).Araştırmanın faktör analizi sonuçlarına göre KMO değeri 0,881 bulunmuştur, bu da çalışmanın KMO değerinin çok iyi olduğunu göstermektedir.

Bartlett küresellik (sphericity) testi değişkenler arasında ilişki olup olmadığını kısmi korelasyonlar temelinde inceleyen bir testtir. Hesaplanan Ki-Kare istatistiğinin anlamlı çıkması, veri matrisinin uygun olduğunu göstermektedir (Büyüköztürk, 2010). Barlett testi sonucu ($\chi^2 = 5702,530$, $p = ,000$) olarak tespit edilmiştir. KMO ve Bartlett değerleri uygun olduğundan ölçek faktör analizi uygulanabilir durumdadır. KMO katsayısı ve Bartlett testi değerleri Tablo 3.1'de verilmiştir.

Tablo 3.1 Verilerin Faktör Analizi İçin Uygunluğunun İncelenmesi

Kaiser-Mayer-Olkin (KMO)		,881
Örnekleme Ölçüm Değer Yeterliği		
Bartlett Testi	Ki-Kare Değeri	5702,530
	Sd	276
	p	,000

Saçılma Grafiği

Şekil 3.1 AKKOF-KOYKE Ölçeği'nin Yapısına İlişkin Yığılma Durumu (Scree plot)

Şekil 3.1'de yer alan Scree Plot (Yamaç Birikinti) incelendiğinde ölçeğin 3 boyuttan oluştuğu açıkça görülmektedir. Üçüncü boyuttan sonraki boyutların öz değerleri birbirine çok yakın olduğundan, Yamaç Birikinti grafiği bu boyutlarda yatay bir seyir izlemektedir.

Tablo 3.2'de faktör analizi sonucu elde edilen alt boyutların öz değerleri ve açıkladıkları varyans miktarları verilmiştir.

Tablo 3.2 AKKOF-KOYKE Ölçeği'nin Alt Boyutları Tarafından Açıklanan Varyans Oranları

Boyutlar	Özdeğer	Varyans	Yığılmalı Varyans
1. Boyut	8,731	36,381	36,381
2. Boyut	3,083	12,844	49,225
3. Boyut	2,243	9,347	58,573

Tablo 3.2’de görüldüğü gibi özdeğeri 8,731 olan birinci faktörün açıkladığı varyans oranı % 36,381; öz değeri 3,083 olan ikinci faktörün açıkladığı varyans oranı % 12,844; öz değeri 2,243 olan üçüncü faktörün açıkladığı varyans oranı % 9,347’dir. Açıklanan toplam varyans oranı ise % 58,573 olarak belirlenmiştir. Faktör analizinde tek faktörlü ölçeklerde açıklanan varyansın % 30 ve daha üstünde olması yeterli görülebilir. Çok faktörlü ölçeklerde varyansın daha yüksek olması beklenmektedir. Açıklanan varyansın yüksekliği ilgili kavramın o derece iyi ölçüldüğü anlamına gelmektedir (Büyüköztürk, 2010). Bu bilgiler doğrultusunda ölçeğin varyans miktarının yeterli olduğu söylenebilir.

Tablo 3.3’te AKKOF-KOYKE Ölçeği’nin maddelerine ilişkin faktör yükleri verilmiştir. Tablo 3.3’te faktör analizi sonucunda elenen maddeler (*m21, m22, m26, m30, m32 ve m34*) ölçekten çıkarılmış ve kalan maddelerin yeniden numaralandırılmadan önceki hali görülmektedir.

Tablo 3.3 Maddelerin Faktör Yük Değerleri

	Maddeler	Boyut 1	Boyut 2	Boyut 3
m10	Açık kaynak kodlu yazılımlar hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	0,868		
m9	Açık kaynak kod felsefesi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	0,849		
m12	GNU hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	0,849		
m11	GPL hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	0,812		
m13	Terminal kullanmayı bilirim.	0,784		
m8	Linux hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	0,782		
m7	Özgür yazılım hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	0,773		
m14	Terminal komutlarını bilirim.	0,772		
m15	Açık kaynak kodlu yazılımları kullanırım.	0,742		
m17	Özgür yazılım projelerini/haberlerini takip ederim.	0,720		
m16	Açık kaynak kodlu yazılım projelerini desteklerim.	0,610		

	Maddeler	Boyut 1	Boyut 2	Boyut 3
m24	Deneme sürümü yazılımlara Crack yaparım / Serial girerim.		0,841	
m20	Adobe yazılımlarını lisanssız (korsan) olarak kullanırım.		0,840	
m19	Office yazılımlarını lisanssız (korsan) olarak kullanırım.		0,833	
m18	İşletim sistemlerini lisanssız (korsan) olarak kullanırım.		0,821	
m23	Torrent, forum paylaşımları gibi güvenilmeyen kaynaklardan yazılım, oyun indiririm.		0,647	
m29	Linux türevi işletim sistemlerini kullananlar yalnızca Cracker'lardır.			0,865
m28	Linux türevi işletim sistemlerini kullananlar yalnızca Hacker'lardır.			0,843
m27	Linux türevi işletim sistemlerini yalnızca uzman kişiler kullanabilir.			0,689
m33	Açık Kaynak Kodlu yazılımlar yalnızca bilgisayarda kullanılır.			0,462
m31	Açık Kaynak Kodlu yazılımlar, özel lisanslı yazılımlara göre daha az işlevseldir.			0,434
m25	Linux türevi işletim sistemleri yalnızca komutlar bilinerek kullanılabilir.			0,392

Ölçeğin üç alt faktörüne ait faktör yük değerleri Tablo 3.3' te verilmiştir. Tablo 3.3 incelendiğinde birinci faktöre ait yük değerlerinin .880 ile .610 arasında, ikinci faktöre ait yük değerlerinin .841 ile .647 arasında, üçüncü faktöre ait yük değerlerinin .865 ile .392 arasında değiştiği görülmektedir.

Tablo 3.3 incelendiğinde faktör 1 altında toplanan maddelerin açık kaynak kodlu yazılımlar hakkında yeterlilik ile ilişkili olduğu tespit edilerek “AKKY Yeterliliği” olarak isimlendirilmiş ve *m10*, *m9*, *m12*, *m11*, *m13*, *m8*, *m7*, *m14*, *m15*, *m17*, *m16* maddelerini içermektedir. Faktör 2 korsan yazılım kullanma ile ilgili durumları içerdiğinden “KY Kullanma Eğilimi” olarak isimlendirilmiştir ve *m24*, *m20*, *m19*, *m18*, *m23* maddelerini

içermektedir. Faktör 3 ise açık kaynak kodlu yazılımlar hakkındaki inançlarla ilgili olduğu için “AKKY Hakkındaki İnançlar” olarak isimlendirilmiştir ve *m29*, *m28*, *m27*, *m33*, *m31*, *m25* numaralı maddeleri içermektedir.

Tablo 3.4 AKKOF-KOYKE Ölçeğinin Alt Boyutlarla Olan İlişkisi

Boyutlar	r	p
AKKOF-KOYKE & AKKY Yeterliliği	0 ,877	0.000
AKKOF-KOYKE & KY Kullanma Eğilimi	0, 765	0.000
AKKOF-KOYKE & AKKY Hakkındaki İnançlar	0, 505	0.000

Tablo 3.4’te, AKKOF-KOYKE ölçeğinin alt boyutlarıyla olan ilişkisi görülmektedir. Buna göre AKKOF-KOYKE ile üç boyut arasında .01 düzeyinde anlamlı ilişkiler belirlenmiştir.

Araştırmanın bu bölümünde, 3 alt boyutta toplanan maddeler için madde analizi safhasına geçilmiştir. Madde analizleri her bir alt boyut ve ölçeğin bütününe ilişkin olarak ayrı ayrı gerçekleştirilmiştir. Güvenirliği düşük olan maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Araştırmada ölçeği oluşturan maddelerin belirlenmesinde ,05 anlamlılık düzeyi esas alınmıştır. Daha sonra madde toplam, madde kalan ve madde ayırt edicilik analizleri yapılan alt ölçeklerden güvenirliliği düşük olan maddeler tekrar elemeye tabii tutulmuştur. Ölçeğe son şekli verilmiş ve 21 maddeye indirgenmiştir.

Tablo 3.5 AKKOF-KOYKE Ölçeği’nin Maddelerinin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

	Maddeler	N	Ort.	SS
m7	Özgür yazılım hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	329	2,900	1,142
m8	Linux hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	329	2,790	1,130
m9	Açık kaynak kod felsefesi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	328	2,854	1,177
m10	Açık kaynak kodlu yazılımlar hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	328	2,866	1,120
m11	GPL hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	325	2,169	1,507
m12	GNU hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	327	2,232	1,478

	Maddeler	N	Ort.	SS
m13	Terminal kullanmayı bilirim.	326	2,181	1,522
m14	Terminal komutlarını bilirim.	329	1,951	1,489
m15	Açık kaynak kodlu yazılımları kullanırım.	330	2,458	1,346
m16	Açık kaynak kodlu yazılım projelerini desteklerim.	328	2,884	1,239
m17	Özgür yazılım projelerini/haberlerini takip ederim.	330	2,336	1,318
m18	İşletim sistemlerini lisanssız (korsan) olarak kullanırım.	329	2,103	1,488
m19	Office yazılımlarını lisanssız (korsan) olarak kullanırım.	328	1,759	1,582
m20	Adobe yazılımlarını lisanssız (korsan) olarak kullanırım.	330	1,764	1,605
m23	Torrent, forum paylaşımları gibi güvenilmeyen kaynaklardan yazılım, oyun indiririm.	327	1,813	1,492
m24	Deneme sürümü yazılımlara Crack yaparım / Serial girerim.	327	1,728	1,497
m27	Linux türevi işletim sistemlerini yalnızca uzman kişiler kullanabilir.	322	2,963	1,064
m28	Linux türevi işletim sistemlerini kullananlar yalnızca Hacker'lardır.	323	3,650	0,755
m29	Linux türevi işletim sistemlerini kullananlar yalnızca Cracker'lardır.	321	3,632	0,751
m31	Açık Kaynak Kodlu yazılımlar, özel lisanslı yazılımlara göre daha az işlevseldir.	320	2,925	1,180
m33	Açık Kaynak Kodlu yazılımlar yalnızca bilgisayarda kullanılır.	324	3,410	0,974

Tablo 3.5' te, katılımcıların AKKOF-KOYKE Ölçeği'nden aldıkları puanların aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir. AKKOF-KOYKE Ölçeği'nin aritmetik ortalamalarının ortalaması 2,527 standart sapmalarının ortalaması ise 1,270 olarak belirlenmiştir.

Tablo 3.6'da AKKOF-KOYKE Ölçeği'nin madde analizi işlemleri görülmektedir. Madde analizi; madde istatistiklerinin hesaplanması, doğrudan teste konulabilecek maddelerin seçilmesi, düzeltilerek teste konulabilecek maddelerin belirlenmesi ve bu maddeler üzerinde yapılacak düzeltme çalışmalarının ne doğrultuda olacağının saptanması, teste konulması mümkün olmayan maddelerin ayıklanması amacıyla yapılır (Baykul, 2000). Bu çalışmada madde analizi işlemleri olarak; madde toplam, madde kalan ve madde ayırt edicilik indeksleri ayrı ayrı hesaplanarak, tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 3.6 AKKOF-KOYKE Ölçeğine İlişkin Madde Analiz İşlemleri

		Madde Toplam		Madde Kalan		Madde Ayırtedicilik	
Madde	N	r	p	r	p	t	p
m7	329	0,673	0.000	0,637	0.000	15,071	0.000
m8	329	0,694	0.000	0,660	0.000	17,129	0.000
m9	328	0,729	0.000	0,697	0.000	19,256	0.000
m10	328	0,718	0.000	0,686	0.000	18,456	0.000
m11	325	0,724	0.000	0,681	0.000	21,304	0.000
m12	327	0,743	0.000	0,704	0.000	22,056	0.000
m13	326	0,761	0.000	0,722	0.000	24,732	0.000
m14	329	0,752	0.000	0,713	0.000	23,715	0.000
m15	330	0,701	0.000	0,660	0.000	17,754	0.000
m16	328	0,516	0.000	0,464	0.000	10,266	0.000
m17	330	0,674	0.000	0,632	0.000	15,729	0.000
m18	329	0,641	0.000	0,590	0.000	14,574	0.000
m19	328	0,683	0.000	0,633	0.000	18,262	0.000
m20	330	0,631	0.000	0,573	0.000	14,313	0.000
m23	327	0,54	0.000	0,483	0.000	10,202	0.000
m24	327	0,594	0.000	0,534	0.000	11,865	0.000
m27	322	0,412	0.000	0,341	0.000	6,928	0.000
m28	323	0,623	0.000	0,569	0.000	13,061	0.000
m29	321	0,226	0.000	0,159	0.000	3,241	0.000
m31	320	0,301	0.000	0,247	0.000	4,891	0.000
m33	324	0,312	0.000	0,274	0.000	4,789	0.000

Madde-toplam korelasyonu, test maddelerinin alınan puanlar ile testin toplam puanı arasındaki ilişkiyi açıklar. Madde-toplam korelasyonunun pozitif ve yüksek olması,

maddelerin benzer davranışları örneklediğini gösterir ve testin iç tutarlılığının yüksek olduğunu ortaya koyar (Büyüköztürk, 2010). Madde analizinde başvurulacak diğer yol da madde ayırt ediciliktir. Madde ayırt edicilik; testin toplam puanlara göre oluşturulan, grubu en yüksek puandan en düşük puana doğru sıralandığında uç grupların (üst-grup, alt-grup) her bir maddeye verdikleri puan ortalamalarının karşılaştırılmasıdır. Testin toplam puanlarına göre oluşturulan alt-grup (% 27'lik alt kısım) ile üst grubun (% 27'lik üst kısım) madde ortalamaları arasındaki fark, bağımsız grup t-testi ile karşılaştırılmaktadır (Büyüköztürk, 2010).

Tablo 3.6'da da görüldüğü gibi ölçeğin bütününe ilişkin madde-toplam, madde-kalan ve madde ayırt edicilik özellikleri istatistiksel olarak 0.01 düzeyinde anlamlı olduğu görülmektedir. Bundan dolayı, belirtilen maddelerin ölçekte kalmasına karar verilmiştir.

Tablo 3.7'de, AKKOF-KOYKE Ölçeğinin bütününe ve alt boyutlarına ilişkin iç tutarlılık katsayıları yer almaktadır. Her bir maddenin varyansına dayalı olarak hesaplanan Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı ölçeğin bütününde .914 olarak bulunmuştur. Özdamar (1999)'a göre ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı; $.80 \leq \alpha < 1.00$ aralığında ise ölçek yüksek derecede güvenilirdir.

Tablo 3.7 AKKOF-KOYKE Ölçeğinin Bütününe ve Alt Boyutlarına İlişkin İç Tutarlılık Katsayıları

	Cronbach Alfa	P
AKKOF-KOYKE	,914	p<0.05
AKKY Yeterliliği	,842	p<0.05
KY Kullanma Eğilimleri	,887	p<0.05
AKKY Hakkındaki İnançlar	,676	p<0.05

Tablo 3.8'de AKKOF-KOYKE Ölçeği'ne ait frekanslar, cevaplama yüzdeleri, katılımcı sayıları, ortalamalar, standart sapmalar ve kayıp veriler tablo halinde verilmiştir.

Tablo 3.8 AKKOF-KOYKE Ölçeği'ne İlişkin Frekans Değerleri

AKKY iYeterliliği Boyutu	Y.M	E.M	Maddeler	Hiç		Çok Az		Biraz		Oldukça		Tamamen		N	Ort.	S.S.	K. Veri
				f	%	f	%	f	%	f	%	f	%				
	1	m7	Özgür yazılım hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	20	6,1	20	6,1	52	15,8	118	35,8	119	36,1	329	2,9	1,142	1
	2	m8	Linux hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	12	3,6	33	10	80	24,2	91	27,6	113	34,2	329	2,79	1,13	1
	3	m9	Açık kaynak kod felsefesi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	17	5,2	31	9,4	59	17,9	67	29,4	97	37,6	328	2,854	1,177	2
	4	m10	Açık kaynak kodlu yazılımlar hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	13	3,9	31	9,4	59	17,9	109	33	116	35,2	328	2,866	1,12	2
	5	m11	GPL hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	73	22,1	43	13	48	14,5	78	23,6	83	25,2	325	2,169	1,507	5
	6	m12	GNU hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	66	20	46	13,9	44	13,3	88	26,7	83	25,2	327	2,232	1,478	3
	7	m13	Terminal kullanmayı bilirim.	73	22,1	42	12,7	55	16,7	65	19,7	91	27,6	326	2,181	1,522	4
	8	m14	Terminal komutlarını bilirim.	80	24,2	58	17,6	63	19,1	54	16,4	74	22,4	329	1,951	1,489	1
KY Kullanma Eğilimi Boyutu	Y.M	E.M	Maddeler	Hiç bir zaman		Nadiren		Bazen		Çoğunlukla		Sürekli		N	Ort.	S.S.	K. Veri
				f	%	f	%	f	%	f	%	f	%				
	9	m15	Açık kaynak kodlu yazılımları kullanırım.	39	11,8	43	13	73	22,1	78	23,6	97	29,4	330	2,458	1,346	0
	10	m16	Açık kaynak kodlu yazılım projelerini desteklerim.	20	6,1	34	10,3	50	15,2	84	25,5	140	42,4	328	2,884	1,239	2
	11	m17	Özgür yazılım projelerini/haberlerini takip ederim.	41	12,4	48	14,5	78	23,6	85	25,8	78	23,6	330	2,336	1,318	0
	12	m18	İşletim sistemlerini lisanssız (korsan) olarak kullanırım.	64	19,4	68	20,6	55	16,7	54	16,4	88	26,7	329	2,103	1,488	1
	13	m19	Office yazılımlarını lisanssız (korsan) olarak kullanırım.	107	32,4	58	17,6	49	14,8	35	10,6	79	23,9	328	1,759	1,582	2
	14	m20	Adobe yazılımlarını lisanssız (korsan) olarak kullanırım.	113	34,2	52	15,8	46	13,9	38	11,5	81	24,5	330	1,764	1,605	0
	15	m23	Torrent, forum paylaşımları gibi güvenilmeyen kaynaklardan yazılım, oyun indiririm.	85	25,8	71	21,5	64	19,4	34	10,3	73	22,1	327	1,813	1,492	3
	16	m24	Deneme sürümü yazılımlara Crack yaparım / Serial girerim.	98	29,7	65	19,7	55	16,7	46	13,9	63	19,1	327	1,728	1,497	3
AKKY Hakkındaki İnançlar Boyutu	Y.M	E.M	Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		N	Ort.	S.S.	K. Veri
				f	%	f	%	f	%	f	%	f	%				
	17	m27	Linux türevi işletim sistemlerini yalnızca uzman kişiler kullanabilir.	5	1,5	30	9,6	68	20,6	88	26,7	131	39,7	322	2,963	1,064	8
	18	m28	Linux türevi işletim sistemlerini kullananlar yalnızca Hacker'lardır.	3	0,9	6	1,8	19	5,8	45	13,6	250	75,8	323	3,65	0,755	7
	19	m29	Linux türevi işletim sistemlerini kullananlar yalnızca Cracker'lardır.	2	0,6	6	1,8	23	7	46	13,9	244	73,9	321	3,632	0,751	9
	20	m31	Açık Kaynak Kodlu yazılımlar, özel lisanslı yazılımlara göre daha az işlevseldir.	10	3	37	11,2	64	19,4	65	19,7	144	43,6	320	2,925	1,18	10
21	m33	Açık Kaynak Kodlu yazılımlar yalnızca bilgisayarda kullanılır.	6	1,8	14	4,2	36	10,9	53	16,1	215	65,2	324	3,41	0,974	6	

3.3.2. Mülakat Formu

Literatürdeki çalışmalardan esinlenerek 1 konu uzmanı ve 1 öğretim üyesi tarafından hazırlanan 6 soruluk mülakat formu (EK-2), üniversite öğrencileri, mezunları ve öğretim elemanlarının AKKY hakkındaki farkındalıklarını, KY kullanma eğilimlerini belirlemek için görüşmeler sırasında kullanılmıştır.

3.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Ölçekten elde edilen verilerin istatistiksel analizleri istatistik paket programıyla bilgisayar ortamında gerçekleştirilmiştir. Verilerinin analizinde, AKKOF-KOYKE Ölçeği'nin alt boyutlarını ve bu boyutlar arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla faktör analizi yapılmış, madde analizi yapılmış bağımsız grup t-testi ve korelasyonlara bakılmıştır. Ayrıca AKKOF-KOYKE ölçeğinden toplanan veriler alt problemler ışığında bağımsız grup t-testi, Kruskal Wallis-H ve Mann Whitney-U analizlerine tabi tutulmuştur. Yapılan istatistiklerde .05 anlamlılık düzeyi esas alınmıştır.

Mülakat formu eşliğinde yapılan görüşmeler ses kayıt cihazı yardımıyla kaydedilip, konuşmalar aynen deşifre edilmiş, ortak noktalar ve farklı noktalar karşılaştırılmıştır. Görüşmelerin deşifreleri EK-3'de paylaşılmıştır.

BÖLÜM IV: BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde uygulanan ölçekten ve yapılan görüşmelerden elde edilen veriler analiz edilerek; demografik bulgular, alt problemlere ilişkin bulgular, nitel verilerden elde edilen bulgular ve ölçeğe ilişkin bulgular olacak şekilde dört başlıkta sunulmuştur.

4.1. Demografik Bulgular

Bu bölümde araştırmaya katılan bireylerin demografik bilgileri frekanslar ve yüzdelere olmak üzere tablolar halinde sunulacaktır

Tablo 4.1 Cinsiyet Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
Erkek	248	75.2	75.2	75.2
Kadın	82	24.8	24.8	100.0
Toplam	330	100.0	100.0	

Tablo 4.1’de örneklem grubunu oluşturan katılımcıların cinsiyet değişkenine göre yüzde ve frekans dağılımları gösterilmektedir. Örneklem grubu 330 katılımcıdan oluşmakta ve bu katılımcıların %75,2’si erkeklerden, %24,8’i kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 4.2 Bölüm Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
BÖTE	158	47.9	49.2	49.2
Bilgisayar Mühendisliği	40	12.1	12.5	61.7
Bilişim	32	9.7	10.0	71.7
Diğer	91	27.6	28.3	100.0
Toplam	321	97.3	100.0	

Gruplar	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
Kayıp Veri	9	2.7		
Toplam	330	100.0		

Tablo 4.2’de örneklem grubunu oluşturan katılımcıların bölüm değişkenine göre yüzde ve frekans dağılımları gösterilmektedir. Örneklem grubu 330 katılımcıdan oluşmakta ve bu katılımcıların %47,9’u BÖTE (Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi), %12,1’i bilgisayar mühendisliği, %9,7’si bilişim, %27,6’sı diğer bölümlerden oluşmaktadır.

Tablo 4.3 Eğitim Düzeyi Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
Önlisans ve öncesi	30	9.1	9.1	9.1
Lisans	248	75.2	75.4	84.5
Yüksek Lisans	36	10.9	10.9	95.4
Doktora	15	4.5	4.6	100.0
Toplam	329	99.7	100.0	
Kayıp Veri	1	0.3		
Toplam	330	100.0		

Tablo 4.3’te örneklem grubunu oluşturan katılımcıların eğitim düzeyi değişkenine göre yüzde ve frekans dağılımları gösterilmektedir. Örneklem grubu 330 katılımcıdan oluşmakta ve bu katılımcıların %9,1’i önlisans ve öncesi, %75,2’si lisans, %10,9’u yüksek lisans, %4,5’i doktora düzeylerinden oluşmaktadır.

Tablo 4.4 Meslek Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
Öğrenci	137	41.5	41.5	41.5
Öğretmen/Öğretim Görevlisi	60	18.2	18.2	59.7
Yazılım-Tasarım Uzmanı	99	30.0	30.0	89.7
Diğer	34	10.3	10.3	100.0
Toplam	330	100.0	100.0	

Tablo 4.4'te örneklem grubunu oluşturan katılımcıların meslek değişkenine göre yüzde ve frekans dağılımları gösterilmektedir. Örneklem grubu 330 katılımcıdan oluşmakta ve bu katılımcıların %41,5'i öğrenci, %18,2'si öğretmen ya da öğretim görevlisi, %30'u yazılım ya da tasarım uzmanı, %10,3'ü diğer meslek gruplarından oluşmaktadır.

Tablo 4.5 Kullanılan İşletim Sistemi Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
Linux	75	22.7	22.8	22.8
Mac OS	26	7.9	7.9	30.7
Windows	228	69.1	69.3	100.0
Toplam	329	99.7	100.0	
Kayıp Veri	1	0.3		
Toplam	330	100.0		

Tablo 4.5'te örneklem grubunu oluşturan katılımcıların kullandıkları işletim sistemi değişkenine göre yüzde ve frekans dağılımları gösterilmektedir. Örneklem grubu 330 katılımcıdan oluşmakta ve bu katılımcıların %22,7'si Linux, %7,9'u Mac OS, %69,1'i Windows işletim sistemlerini kullanmaktadırlar.

4.2. Alt Problemlere İlişkin Bulgular

Bu bölümde araştırmanın alt problemlerine ilişkin bulgular tablolar halinde sunulacaktır.

Tablo 4.6 Katılımcıların AKKY Yeterliliklerinin Cinsiyete Göre Farklılaşp Farklılaşmadığı Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t-Testi Sonuçları

Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
					t	Sd	p
Erkek	248	2,7249	.99143	.06296	6,876	328	,000
Kadın	82	1,8641	.95558	.10553			

Tablo 4.6’da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan katılımcıların AKKY yeterliliği puanları ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t-testi sonucunda grupların aritmetik ortalaması arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=6,876$; $p<,05$). Söz konusu farklılık erkek katılımcıların lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.7 Katılımcıların AKKY Yeterliliğinin Eğitim Düzeyine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığı Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Ön lisans ve öncesi	30	206.92	32.430	3	,000
Lisans	248	148.11			
Yüksek Lisans	36	219.60			
Doktora	15	229.43			

Tablo 4.7’de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan katılımcıların AKKY yeterliliklerinin, katılımcının bulunduğu eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda grupların sıralamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($\chi^2=32.430$; $p<,05$). Farklılıkların eğitim düzeyinin hangi alt boyutları arasında gerçekleştiğinin

belirlemek amacıyla tüm gruplar Mann Whitney-U analizi ile ikili olarak karşılaştırılmış, sonuçlar Tablo 4.8’de sunulmuştur.

Tablo 4.8 Katılımcıların AKKY Yeterliliğinin Eğitimin Hangi Alt Boyutları Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

	Ön lisans ve öncesi	Lisans	Yüksek Lisans	Doktora
Ön lisans ve öncesi	$\bar{x}_{sıra}=206.92$	$p>,001$	$p>,329$	$p<,219$
Lisans		$\bar{x}_{sıra}=148.11$	$p>,000$	$p<,002$
Yüksek Lisans			$\bar{x}_{sıra}=219.60$	$p<,762$
Doktora				$\bar{x}_{sıra}=229.43$

Tablo 4.8’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan katılımcıların AKKY yeterliliğinin eğitim düzeyi değişkeninin hangi alt boyutları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U analizleri sonucunda söz konusu farklılığın ön lisans ve öncesi eğitim düzeyine sahip katılımcılar ile lisans eğitim düzeyine sahip katılımcılar arasında ön lisans ve öncesi eğitim düzeyine sahip katılımcılar lehine, lisans eğitim düzeyine sahip katılımcılar ile yüksek lisans eğitim düzeyine sahip katılımcılar arasında yüksek lisans eğitim düzeyine sahip katılımcılar lehine $p<,05$ düzeyinde gerçekleştiği belirlenmiştir. Ayrıca, lisans eğitim düzeyine sahip katılımcılar ile doktora eğitim düzeyine sahip katılımcılar arasında doktora eğitim düzeyine sahip katılımcılar lehine $p<,05$ düzeyinde gerçekleştiği belirlenmiştir. Diğer grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılıklar ise anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Tablo 4.9 Katılımcıların AKKY Yeterliliğinin Kullandıkları İşletim Sistemine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığı Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Linux	75	249,51			
Mac OS	26	233,06	104,510	2	,000
Windows	228	129,44			

Tablo 4.9’da görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan katılımcıların AKKY yeterliliklerinin, kullandığı işletim sistemi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda grupların sıralamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($\chi^2=104,510$; $p<,05$). Farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla tüm gruplar Mann Whitney-U analizi ile ikili olarak karşılaştırılmış, sonuçlar Tablo 4.10’da sunulmuştur.

Tablo 4.10 Katılımcıların AKKY Yeterliliğinin İşletim Sistemi Boyutunun Hangi Alt Boyutları Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

	Linux	Mac OS	Windows
Linux	$\bar{x}_{sıra}=249,51$	$p>,472$	$p>,000$
Mac OS		$\bar{x}_{sıra}=233,06$	$p>,000$
Windows			$\bar{x}_{sıra}=129,44$

Tablo 4.10’da görülebileceği üzere örneklem grubunu oluşturan katılımcıların AKKY yeterliliklerinin kullandığı işletim sistemi değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U analizleri sonucunda söz konusu farklılığın Linux işletim sistemi kullanan katılımcılar ile Windows işletim sistemi kullanan katılımcılar arasında Linux işletim sistemi kullanan katılımcılar lehine ve Mac OS işletim sistemi kullanan katılımcılar ile Windows işletim sistemi kullanan katılımcılar arasında Mac OS işletim sistemi kullanan katılımcılar lehine $p<,05$ düzeyinde gerçekleştiği belirlenmiştir. Diğer grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılıklar ise anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Tablo 4.11 Katılımcıların KY Kullanma Eğilimlerinin Cinsiyete Göre Farklılaşp Farklılaşmadığı Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	<i>U</i>	<i>p</i>
Erkek	248	172,01	42659,00		
Kadın	82	145,80	11956,00	8553,00	,031
Toplam	330				

Tablo 4.11’de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan katılımcıların KY kullanma eğilimleri puanları ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grupların aritmetik ortalaması arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($U=8553,00$; $p<,05$). Söz konusu farklılık erkek katılımcıların lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.12 Katılımcıların KY Kullanma Eğilimlerinin Eğitim Düzeyine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığı Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	<i>sd</i>	<i>p</i>
Ön lisans ve öncesi	30	193,20			
Lisans	248	155,04	12,509	3	,006
Yüksek Lisans	36	186,63			
Doktora	15	221,40			

Tablo 4.12’de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan katılımcıların KY kullanma eğilimlerinin, katılımcının bulunduğu eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda grupların sıralamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($\chi^2=12,509$; $p<,05$). Farklılıkların eğitim düzeyinin hangi alt boyutları arasında gerçekleştiğinin belirlemek amacıyla tüm gruplar Mann Whitney-U analizi ile ikili olarak karşılaştırılmış, sonuçlar Tablo 4.13’te sunulmuştur.

Tablo 4.13 Katılımcıların KY Kullanma Eğilimlerinin Eğitimin Hangi Alt Boyutları Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

	Ön lisans ve öncesi	Lisans	Yüksek Lisans	Doktora
Ön lisans ve öncesi	$\bar{x}_{sıra}=193,20$	$p>,032$	$p>,974$	$p<,242$
Lisans		$\bar{x}_{sıra}=155,04$	$p>,069$	$p<,009$
Yüksek Lisans			$\bar{x}_{sıra}=186,63$	$p<,246$
Doktora				$\bar{x}_{sıra}=221,40$

Tablo 4.13'te görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan katılımcıların KY kullanma eğilimlerinin, eğitim düzeyi değişkeninin hangi alt boyutları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U analizleri sonucunda söz konusu farklılığın ön lisans ve öncesi eğitim düzeyine sahip katılımcılar ile lisans eğitim düzeyine sahip katılımcılar arasında ön lisans ve öncesi eğitim düzeyine sahip katılımcılar lehine ve lisans eğitim düzeyine sahip katılımcılar ile doktora eğitim düzeyine sahip katılımcılar arasında doktora eğitim düzeyine sahip katılımcılar lehine $p<,05$ düzeyinde gerçekleştiği belirlenmiştir. Diğer grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılıklar ise anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Tablo 4.14 Katılımcıların KY Kullanma Eğilimlerinin Kullandıkları İşletim Sistemine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığı Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Linux	75	222,64			
Mac OS	26	211,90	48,825	2	,000
Windows	228	140,69			

Tablo 4.14'te görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan katılımcıların KY kullanma eğilimlerinin, kullandığı işletim sistemi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda grupların sıralamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($\chi^2=48,825$; $p<,05$). Farklılıkların

kaynaklarını belirlemek amacıyla tüm gruplar Mann Whitney-U analizi ile ikili olarak karşılaştırılmış, sonuçlar Tablo 4.15'te sunulmuştur.

Tablo 4.15 Katılımcıların KY Kullanma Eğilimlerinin İşletim Sistemi Boyutunun Hangi Alt Boyutları Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

	Linux	Mac OS	Windows
Linux	$\bar{x}_{sıra}=222,64$	$p>,669$	$p>,000$
Mac OS		$\bar{x}_{sıra}=211,90$	$p>,000$
Windows			$\bar{x}_{sıra}=140,69$

Tablo 4.15'te görülebileceği üzere örneklem grubunu oluşturan katılımcıların KY kullanma eğilimlerinin, kullandığı işletim sistemi değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U analizleri sonucunda söz konusu farklılığın Linux işletim sistemi kullanan katılımcılar ile Windows işletim sistemi kullanan katılımcılar arasında Linux işletim sistemi kullanan katılımcılar lehine ve Mac OS işletim sistemi kullanan katılımcılar ile Windows işletim sistemi kullanan katılımcılar arasında Mac OS işletim sistemi kullanan katılımcılar lehine $p<,05$ düzeyinde gerçekleştiği belirlenmiştir. Diğer grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılıklar ise anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Tablo 4.16 Katılımcıların AKKY Hakkındaki İnançlarının Cinsiyete Göre Farklılaşp Farklılaşmadığı Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	U	p
Erkek	248	178,80	44343,50		
Kadın	82	125,26	10271,50	6868,50	,000
Toplam	330				

Tablo 4.16'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan katılımcıların AKKY hakkındaki inançları puanları ortalamalarının, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grupların aritmetik ortalaması arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($U=6868,50$; $p<,05$). Söz konusu farklılık erkek katılımcıların lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.17 Katılımcıların AKKY Hakkındaki İnançlarının Eğitim Düzeyine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığı Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p
Ön lisans ve öncesi	30	200,33	14,533	3	,002
Lisans	248	153,77			
Yüksek Lisans	36	193,17			
Doktora	15	212,43			

Tablo 4.17’de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan katılımcıların AKKY hakkındaki inançlarının, katılımcının bulunduğu eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda grupların sıralamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($\chi^2=14,533$; $p<,05$). Farklılıkların eğitim düzeyinin hangi alt boyutları arasında gerçekleştiğinin belirlemek amacıyla tüm gruplar Mann Whitney-U analizi ile ikili olarak karşılaştırılmış, sonuçlar Tablo 4.18’de sunulmuştur.

Tablo 4.18 Katılımcıların AKKY Hakkındaki İnançlarının Eğitimin Hangi Alt Boyutları Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

	Ön lisans ve öncesi	Lisans	Yüksek Lisans	Doktora
Ön lisans ve öncesi	$\bar{x}_{sıra}=200,33$	$p>,012$	$p>,771$	$p<,809$
Lisans		$\bar{x}_{sıra}=153,77$	$p>,020$	$p<,019$
Yüksek Lisans			$\bar{x}_{sıra}=193,17$	$p<,534$
Doktora				$\bar{x}_{sıra}=212,43$

Tablo 4.18’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan katılımcıların AKKY hakkındaki inançlarının, eğitim düzeyi değişkeninin hangi alt boyutları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U analizleri sonucunda söz konusu farklılığın ön lisans ve öncesi eğitim düzeyine sahip katılımcılar ile lisans eğitim düzeyine sahip katılımcılar arasında ön lisans ve öncesi eğitim düzeyine sahip katılımcılar lehine, lisans eğitim düzeyine sahip katılımcılar ile yüksek

lisans eğitim düzeyine sahip katılımcılar arasında yüksek lisans eğitim düzeyine sahip katılımcılar lehine ve lisans eğitim düzeyine sahip katılımcılar ile doktora eğitim düzeyine sahip katılımcılar arasında doktora eğitim düzeyine sahip katılımcılar lehine $p < ,05$ düzeyinde gerçekleştiği belirlenmiştir. Diğer grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılıklar ise anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Tablo 4.19 Katılımcıların AKKY Hakkındaki İnançlarının Kullandıkları İşletim Sistemine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığı Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	<i>sd</i>	<i>p</i>
Linux	75	233,62	66,794	2	,000
Mac OS	26	215,46			
Windows	228	136,67			

Tablo 4.19’da görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan katılımcıların AKKY hakkındaki inançlarının, kullandığı işletim sistemi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda grupların sıralamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($\chi^2=66,794$; $p < ,05$). Farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla tüm gruplar Mann Whitney-U analizi ile ikili olarak karşılaştırılmış, sonuçlar Tablo 4.15’te sunulmuştur.

Tablo 4.20 Katılımcıların AKKY Hakkındaki İnançlarının İşletim Sistemi Boyutunun Hangi Alt Boyutları Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

	Linux	Mac OS	Windows
Linux	$\bar{x}_{sıra}=233,62$	$p > ,507$	$p > ,000$
Mac OS		$\bar{x}_{sıra}=215,46$	$p > ,000$
Windows			$\bar{x}_{sıra}=136,67$

Tablo 4.20’de görülebileceği üzere örneklem grubunu oluşturan katılımcıların AKKY hakkındaki inançlarının, kullandığı işletim sistemi değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U analizleri sonucunda söz konusu farklılığın Linux işletim sistemi kullanan katılımcılar ile Windows işletim sistemi kullanan katılımcılar arasında Linux işletim sistemi kullanan katılımcılar lehine ve Mac OS işletim sistemi kullanan katılımcılar ile Windows işletim sistemi kullanan katılımcılar arasında Mac OS işletim sistemi kullanan katılımcılar lehine $p<,05$ düzeyinde gerçekleştiği belirlenmiştir. Diğer grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılıklar ise anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

4.3. Nitel Verilerden Elde Edilen Bulgular

Bu bölümde mülakattan elde edilen verilere ilişkin bulgulara yer verilecektir.

Tablo 4.21 Mülakat Yapılan Kişilerle İlgili Sonuçlar

Katılımcı	Görevi	Kullandığı İşletim Sistemi	Sık Kullandığı Yazılımlar	AKKY Kullanıyor mu?	KY Kullanıyor mu?
K 1	Öğretim Görevlisi Dr.	Windows 8, iOS, Yosemite (Mac OSX)	Word, Powerpoint, Keynote, Photoshop, Final Cut, Adobe Premiere	Evet	Evet
K 2	Yardımcı Doçent Dr.	Windows 8.1	Word, Powerpoint, NetBeans, Web Tarayıcılar	Evet	Hayır
K 3	Bilişim Teknolojileri Öğretmeni / YL Öğrencisi	Windows 8, Pardus, Android, iOS	MS Office, IBM SPSS, Movie Maker	Evet	Evet
K 4	Öğretim Görevlisi / Doktora Öğrencisi	Windows, iOS	Camtasia, Adobe Premiere, Articulate Storyline, Adobe Captivate, Adobe Photoshop, Adobe Illustrator, EndNote, MS Office	Hayır	Evet
K 5	Lisans Öğrencisi	Windows 7	MS Visual Studio, Proteus, MS Office	Hayır	Evet
K 6	Lisans Öğrencisi	Windows 7	Adobe Photoshop, Adobe Flash, MS Visual Studio	Hayır	Evet
K 7	Eğitim Teknoloğu / YL Öğrencisi	Windows, Mac OSX	MS Office, Adobe Indesign, Adobe Photoshop, Adobe Illustrator, Go Animate	Hayır	Hayır

Görüşme yapılan kişilerin hepsi (%100, n=7), AKKOF-KOYKE Ölçeği'ni cevaplandıran kişilerden 234 kişi (%70.91, n=330) Windows işletim sistemlerini kullanmaktadır.

AKKOF-KOYKE Ölçeği'ni cevaplandıran kişilerden 141 kişi (%43.25, n=326) kullandığı yazılımların lisanslarını hiç bir zaman almadığını belirtirken, görüşme yapılan kişilerin 5'i (%71.43, n=7) korsan yazılım kullandığını beyan etmiştir.

Görüşme yapılan kişilerin hepsi (%100, n=7) Microsoft Office programlarını kullanmaktadırlar. Ayrıca görüşme yapılan kişilerin 5'i (%71.43, n=7) Adobe firmasının ticari lisanslı yazılımlarını kullanmaktadır. AKKOF-KOYKE Ölçeği'ni yanıtlayan kişilerden 249 kişi (%75.91, n=328) Microsoft Office programlarını; 249 kişi (%75.45, n=330) Adobe firmasının ticari lisanslı yazılımlarını korsan kullandığını ifade etmişlerdir.

Görüşme yapılan kişilerin 3'ü (%42.86, n=7) açık kaynak kodlu yazılım kullandığını belirtmişlerdir. AKKOF-KOYKE Ölçeği'ni cevaplandıran kişilerden 291 kişi (%88.18, n=330) de açık kaynak kodlu yazılımları kullandıklarını ifade etmiştir.

Görüşme yapılan kişilere AKKY'lar hakkındaki düşünceleri sorulduğunda; K1: "Bir çoğu ücretsiz, ücretsiz olduğu için insanların hani gidip lisanslı ve ücretli yazılımlara bağımlı kalmasını önüyor.", K2: "... Şu var özellikle de; yani derslerde kullanınca öğrencinin de elde edebilmesi. Ya çünkü, öbürüne (ticari lisanslı yazılımlara) zorladığınız zaman öğrenci bunu illegal olarak, crack olarak şu olarak bu olarak indirmesi gerekecek. Onun yerine eğer aynı şeyi open-source ile yapabiliyorsam niye onu kullanmayayım?", K3: "... açık kaynak kodlu işletim sistemleri desteklenmeli ve Windows'un yada Mac'in ambargosu ortadan kaldırılmalı.", K5: "İşimi görecektir şekilde değil. Derslerde kullanılabilirlik olduğu için...", K6: "... öyle aşılageldiği için, eskiden beri, Microsoft'un ürünleri ile iş yapınca ve hani açık kaynak kodlu olmayan uygulamalarla işleri yapınca, bugünümüze, bugüne de böyle geliyor" şeklinde cevaplar vermişlerdir.

4.4. Ölçeğe İlişkin Bulgular

Tablo 4.22’de AKKOF-KOYKE Ölçeği’ne verilen cevaplara ait ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir. Ortalamaların ortalama değeri 2,44; standart sapmaların ortalama değeri ise 1,30’dur.

Tablo 4.22 AKKOF-KOYKE Ölçeği’ne Verilen Cevaplara Ait Ortalama Puanlar ve Standart Sapama Değerleri

AKKOF-KOYKE Ölçeği	N	$\bar{X}$	SS
1. Özgür yazılım hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	329	2,90	1,14
2. Linux hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	329	2,79	1,13
3. Açık kaynak kod felsefesi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	328	2,85	1,18
4. Açık kaynak kodlu yazılımlar hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	328	2,87	1,12
5. GPL hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	325	2,17	1,51
6. GNU hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	327	2,23	1,48
7. Terminal kullanmayı bilirim.	326	2,18	1,52
8. Terminal komutlarını bilirim.	329	1,95	1,49
9. Açık kaynak kodlu yazılımları kullanırım.	330	2,46	1,35
10. Açık kaynak kodlu yazılım projelerini desteklerim.	328	2,88	1,24
11. Özgür yazılım projelerini/haberlerini takip ederim.	330	2,34	1,32
12. İşletim sistemlerini lisanssız (korsan) olarak kullanırım.	329	2,10	1,49
13. Office yazılımlarını lisanssız (korsan) olarak kullanırım.	328	1,76	1,58
14. Adobe yazılımlarını lisanssız (korsan) olarak kullanırım.	330	1,76	1,61
15. Torrent, forum paylaşımları gibi güvenilmeyen kaynaklardan yazılım, oyun indiririm.	327	1,81	1,49
16. Deneme sürümü yazılımlara Crack yaparım / Serial girerim.	327	1,73	1,50
17. Linux türevi işletim sistemlerini yalnızca uzman kişiler kullanabilir.	322	2,96	1,06
18. Linux türevi işletim sistemlerini kullananlar yalnızca Hacker'lardır.	323	3,65	0,76
19. Linux türevi işletim sistemlerini kullananlar yalnızca Cracker'lardır.	321	3,63	0,75
20. Açık Kaynak Kodlu yazılımlar, özel lisanslı yazılımlara göre daha az işlevseldir.	320	2,93	1,18
21. Açık Kaynak Kodlu yazılımlar yalnızca bilgisayarda kullanılır.	324	3,41	0,97

Tablo 4.22’de görüleceği üzere, katılımcıların “Özgür yazılım hakkında yeterince bilgi sahibiyim”, “Linux hakkında yeterince bilgi sahibiyim” gibi yeterlilikle ilgili maddelerin ortalamaları ortalamanın üstünde olmasına rağmen; “Linux türevi işletim sistemlerini yalnızca uzman kişiler kullanabilir”, “Linux türevi işletim sistemlerini kullananlar yalnızca Hacker'lardır”, “Linux türevi işletim sistemlerini kullananlar yalnızca Cracker'lardır” gibi yanlış yargı içeren maddelerin de ortalamalarının ortalama değerlerin üstünde olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.23 AKKOF-KOYKE Ölçeği'ndeki Boyutlara İlişkin Korelasyon Analizi

		AKKOF-KOYKE Toplam	AKKY Yeterliliği	KY Kullanma Eğilimi	AKKY Hakkındaki İnançlar
AKKOF-KOYKE Toplam	r	1,000	0,877	0,765	0,505
	p	0,000	0,000	0,000	0,000
	N	330	330	330	330
AKKY Yeterliliği	r	0,877	1,000	0,416	0,288
	p	0,000	0,000	0,000	0,000
	N	330	330	330	330
KY Kullanma Eğilimi	r	0,765	0,416	1,000	0,266
	p	0,000	0,000	0,000	0,000
	N	330	330	330	330
AKKY Hakkındaki İnançlar	r	0,505	0,288	0,266	1,000
	p	0,000	0,000	0,000	0,000
	N	330	330	330	330

Tablo 4.23'de görülebileceği gibi AKKY alt boyutu ile AKKOF-KOYKE toplam boyutu arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan korelasyon analizi sonucunda, puanlar arasında % 87,7 düzeyinde pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=0,877$; $p<,05$). Buna göre AKK hakkındaki yeterlilik alt boyutu puanı arttıkça AKKOF-KOYKE toplam boyutu puanı da artmaktadır.

Korsan yazılım kullanma eğilimi alt boyutu ile AKKOF-KOYKE toplam boyutu arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan korelasyon analizi sonucunda, puanlar arasında % 76,5 pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=0,765$; $p<0,05$). Buna göre keyif alt boyutu puanı arttıkça AKKOF-KOYKE toplam boyutu puanı da artmaktadır.

AKK hakkındaki inançlar alt boyutu ile AKKOF-KOYKE toplam boyutu arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan korelasyon analizi sonucunda, puanlar arasında % 50,5 pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=0,505$; $p<,05$). Buna göre AKK hakkındaki inançlar alt boyutu puanı arttıkça AKKOF-KOYKE toplam boyutu puanı da artmaktadır.

BÖLÜM V: SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma

Gelişen teknolojik imkanlarla birlikte yazılım, son derece pahalı bir sektör haline gelmiştir. Bu durum özellikle bireysel kullanıcıları AKKY ve KY kullanmaya teşvik etmiş ve beraberinde oluşan bu akıma karşı akım olarak korsanla mücadele için yeni sektörler doğurmuştur. Tüm bu gelişmelerin bireyler tarafından izlenmiş ancak incelenmemiş olmaması, bu araştırmanın temel felsefesini oluşturmaktadır.

Söz konusu problemin hissedilmesi üzerine, AKKY ve KY kullanımına yönelik bilgi, tutum ve farkındalıkların belirlenmesi için gerekli ölçümleme aracının bulunmadığı fark edilerek, bu araştırma kapsamında kullanılmış olan “AKKOF-KOYKE” ölçeği geliştirilmiştir. Ayrıca alanyazın incelendiğinde, AKKY yeterlilikleri, AKKY hakkındaki inançlar ve KY kullanma eğilimleri ile alakalı çalışmalara pek rastlanamamıştır.

Ölçeğin uygulanması sonucunda elde edilen veriler, AKKY hakkında yeterlilik, inançlar ve KY kullanma eğilimi düzeyinin cinsiyet değişkenine göre, her değişken için erkeklerin lehine anlamlı farklılık olduğunu göstermektedir. Bu durum erkeklerin bilgisayar ve internet kullanma oranlarının kadınlara göre daha yüksek olması ile açıklanabilir (TÜİK, 2016)

AKKY hakkında yeterlilik, inançlar ve KY kullanma eğilimi düzeyinin eğitim seviyesi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan istatistik analizleri, ön lisans-lisans arasında ve lisans-yüksek lisans-doktora eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Fakat araştırmanın ilginç verisi; ön lisans ve öncesi, yüksek lisans ve doktora eğitim düzeyine sahip bireylerle karşılaştırıldığında her seferinde lisans eğitim düzeyine sahip bireylerin aleyhine sonuçlar çıktığı gözlemlenmiştir. Bu veri bireylerin lisansüstü ve lisans altı seviyede eğitim düzeyi değiştikçe lisans düzeyine göre AKKY hakkında yeterlilik, inançlar ve KY kullanma eğiliminin pozitif yönde ilerlediğini göstermektedir. Buradan hareketle, günümüzde oluşmakta olan bilgi toplumu ve toplumun teknoloji adaptasyonu arttıkça AKKY ve KY kullanma eğilimlerinin artabileceğini fakat lisans seviyesindeki

bireylerde bu gelişimle ilgili bir problem olduğunu göstermektedir. Ayrıca bu sonuç, lisans öğrencilerinin ön lisans ve öncesi, yüksek lisans ve doktora öğrencilerine göre KY kullanmaya daha az eğilimli olduğunu göstermektedir. Araştırma kapsamında toplanılmış olan nitel veriler de bu durumu destekler nitelikte, lisansüstü eğitim düzeyinde olan akademisyen ve öğretmenlerin AKKY kullanma eğilimleri daha yüksek iken, lisans öğrencilerinde daha az olduğu görülmektedir. Bu durum AKKY yeterliliklerinin lisansüstü düzeyde lisans düzeyine göre daha yüksek olmasından kaynaklanıyor olabilir.

Araştırmanın başka bir ilginç bulgusu ise, Linux ve Mac OS işletim sistemi kullanıcılarının AKKY hakkında yeterlilik, inançlar ve KY kullanma eğilimi düzeylerinin Windows işletim sistemi kullanıcılarına göre daha yüksek olmasıdır. Özellikle Linux açık kaynak kodlu ve özgür yazılım olduğu ve Türkiye’de Mac OS işletim sistemine sahip bilgisayarların diğer bilgisayarlara oranla biraz daha yüksek fiyatla satılıyor olması göz önünde bulundurulursa KY kullanma nedenleri merak uyandırmaktadır.

Çalışma sırasında karşılaşılan ilginç bir bulgu ise, Özgür Yazılım Vakfı (FSF), Açık Kaynak Geliştirme Ağı (OSDN) ve SourceForge.net gibi “Copyleft” savunucularının internet siteleri “Copyright” ile lisanslanmıştır. Fakat Açık Kaynak Girişimi (OSI)’nin web sitesi, bir Copyleft türü olan “Creative Commons” ile lisanslanmıştır.

Yukarıda belirtilenlerden hareketle bireylerin AKKY ve KY kullanmaya yönelik bilgi, tutum ve farkındalıklarının arttırılmasına yönelik getirilebilecek öneriler aşağıda sunulmuştur.

5.2. Öneriler

Bu bölümde yapılan çalışmanın sonuçlarına dayanarak eğitimcilere, kamu kuruluşların ve araştırmacılara bazı tavsiyelerde bulunulacaktır.

Genel olarak; bilgi toplumu, yalnızca bilgisayar ve teknoloji kullanımı ile değil; etkili kullanımı ile oluşabilir. Dolayısıyla, bireylerin AKKY’ı etkili kullanabilmeleri için sahip olması gereken okuryazarlık becerilerine sahip olabilmeleri için farkındalık seminerleri düzenlenebilir. Ayrıca, bireylerin KY kullanmalarını engellemek için sık kullanılan kelime işlemci, sunu hazırlama, fotoğraf düzenleme programları gibi

yazılımları barından ulusal bir veri tabanı oluşturularak halkın kullanımına açılabilir. Bunun yanında, lisanslı yazılımların öğrenci, öğretmen ve akademisyenler tarafından ücretsiz kullanılmasına imkan veren anlaşmalar artırılabilir veya ulusal bir düzenleme getirilebilir.

5.2.1. Eğitimcilere Öneriler

- K-12 düzeyinden itibaren öğretmenler (özellikle BT öğretmenleri), korsan yazılım kullanmanın bir tür emek hırsızlığı, ahlaka uygun olmayan bir davranış olduğunu öğrencilere anlatmalıdırlar ve bu konuyla ilgili etkinlikler düzenlemelidirler.
- Öğrencilerin internetten dosya indirme ve yükleme alışkanlıkları doğru yönlendirilmeli, yasa dışı ve ahlak dışı alışkanlıklar düzeltilmeye, iyileştirilmeye çalışılmalıdır.
- Açık kaynak kodlu yazılımlar kullanılmaya özendirilmeli, derslerde, laboratuvarlarda ve verilen ödevlerde öğrenciye açık kaynak kodlu yazılım kullanma teşvik edilmelidir.
- İşlenecek ünitelerin ve konuların gerektirdiği özel mülkiyetli yazılımların alternatifi olan açık kaynak kodlu yazılımlar tespit edilmeli, dersler bu yazılımlar ile işlenmelidir.
- Kodlama derslerinde Python, PHP, Perl, C gibi açık kaynak kodlu yazılımların mimarisinde kullanılan programlama dilleri öğretilmelidir.
- Öğrencilerin açık kaynak kodlu yazılım toplulukları forumlarının takibi teşvik edilmeli, yazılım ve dökümanların Türkçe'ye çevirisine katkıda bulunmaları sağlanmalıdır.
- Özgür ve açık kaynak kodlu yazılımların kullanımının yaygınlaştırılması amacıyla öğrenci kulüpleri kurulmalı, bu türdeki yazılımların tanıtılması ve deneyimlenmesi için etkinlikler düzenlenmelidir.

5.2.2. Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Öneriler

- TÜBİTAK'ın önderliğinde tüm üniversitelerin katılımında bulunduğu Linux tabanlı bir işletim sistemi geliştirme projesi başlatılmalıdır.

- MEB'e ve YÖK'e bağlı eğitim kurumlarında Linux tabanlı işletim sistemlerinin ve AKKY'ların kullanılması zorunlu hale getirilmelidir. Eğitimcilerin kendilerini geliştirmesi amacıyla hizmet içi eğitimler ve etkinlikler planlanmalıdır.
- FATİH projesinin her aşamasında PARDUS işletim sistemi kullanılmalı ve ulusal işletim sistemimiz PARDUS sürekli geliştirilmelidir.
- Tüm kamu kurum ve kuruluşları PARDUS işletim sistemi kullanmalı ve Linux işletim sistemi barındıran sunuculardan internet yayını yapmalıdırlar.

5.2.3. Araştırmacılara Öneriler

- AKKY ile ilgili Türkçe literatürde ciddi manada eksiklik bulunmaktadır. Yapılan çalışmada hedef kitlenin AKKY hakkındaki farkındalıklarının seviyesi belirlenmeye çalışılmıştır. Fakat, farkındalıklarının seviyelerinin nedenleri ve nasıl arttırılabileceği araştırılmamıştır. Gelecekte bu konular üzerine araştırma yapılması önerilir.
- KY ile ilgili Türkçe literatürde yapılmış çalışmalar yok denecek kadar azdır. Bu bağlamda konu ile ilgili geniş bir çalışma alanı mevcut olduğu görülmektedir. araştırmacılara bu alanda çalışma yapılması tavsiye edilir.
- Lisans eğitim düzeyindeki bireylerin AKKY yeterlilikleri, inançları ve KY kullanma eğilimleri ön lisans, yüksek lisans ve doktora seviyesindeki bireylere göre ortalamalarının daha düşük olduğu gözlenmiştir. Bunların nedenleri üzerine çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Akgül, A., & Çevik, O. (2003). İstatistiksel Analiz Teknikleri. *Emek Ofset, Ankara*, 417.
- Aleassa, H., Pearson, J. M., & McClurg, S. (2011). Investigating Software Piracy in Jordan: An Extension of the Theory of Reasoned Action. *Journal of Business Ethics*, 98(4), 663-676.
- Anthes, G. H. (1993). Study Cites Software Industry Growth, Piracy Problems. *Computer World*, 27, 119.
- Anwar, N., Manaf, M. M. A., Amran, N., & Bahry, F. D. S. (2015). The Use of Pirated Software among Information Professionals: Measuring the Difference. *Journal of Management Research*, 7(2), 353-363.
- Arslan, M. (2011). Yeni Kamusal Mal: Özgür Ve Açık Kaynak Kodlu Yazılım. *New Public Good: Free and Open Source Software, Nisan Kitabevi, Eskişehir*.
- Arslan, O. (2013). Free and Open Source Software as a Public Good: Implications for Education.
- Baykul, Y. (2000). *Eğitimde Ve Psikolojide Ölçme: Klasik Test Teorisi Ve Uygulaması: ÖSYM Yayınları*.
- Bilgiç, H. G., Duman, D., & Seferoğlu, S. S. (2011). Dijital Yerlilerin Özellikleri Ve Çevrim İçi Ortamların Tasarlanmasındaki Etkileri. *Akademik Bilişim*, 2-4.
- BSA (2003). Business Software Alliance <http://www.bsa.org> adresinden 12.11.2015 tarihinde edinilmiştir.
- BSA (2009). <http://portal.bsa.org/internetreport2009/2009internetpiracyreport.pdf> adresinden 09.07.2016 tarihinde erişilmiştir.
- BSA (2016). http://ww2.bsa.org/country/Anti-Piracy/What-is-Software-Piracy/Types%20of%20Piracy.aspx?sc_lang=en-AU adresinden 09.07.2016 tarihinde erişilmiştir.
- Büyüköztürk, Ş. (2010). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı: İstatistik, Araştırma Deseni, Spss Uygulamaları Ve Yorum.
- Cambridge Dictionary (Cambridge İngilizce Sözlüğü) <http://dictionary.cambridge.org/> adresinden erişilmiştir.
- Cheng, H. K., Sims, R. R., & Teegen, H. (1997). To Purchase or to Pirate Software: An Empirical Study. *Journal of Management Information Systems*, 13(4), 49-60.
- Chip (2005). http://www.chip.com.tr/haber/bsa-korsan-ile-calinti-arasinda-fark-yok_1615.html adresinden 08.07.2016 tarihinde erişilmiştir.
- Cnet (2015). <http://www.cnet.com/news/microsoft-prices-single-windows-10-licenses-at-119-for-home-199-for-pro/#!> adresinden 07.07.2016 tarihinde erişilmiştir.

- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2013). *Research Methods in Education*: Routledge.
- Creative Commons (CC). <http://www.creativecommons.org> adresinden 01.04.2016 tarihinde erişilmiştir.
- Cronan, T. P., & Al-Rafee, S. (2008). Factors That Influence the Intention to Pirate Software and Media. *Journal of Business Ethics*, 78(4), 527-545.
- Demirtel, H., & Sağiroğlu, Ş. (2011). Özgür Dağıtım Konu Olan Yazılımlar: Nedir, Ne Kadar Güvenlidir? *TÜBAV Bilim Dergisi*, 4(1), 52-63.
- Evans, D. S., & Reddy, B. J. (2002). Government Preferences for Promoting Open-Source Software: A Solution in Search of a Problem. *Mich. Telecomm. & Tech. L. Rev.*, 9, 313.
- Gallego, M. D., Bueno, S., Racero, F. J., & Noyes, J. (2015). Open Source Software: The Effects of Training on Acceptance. *Computers in Human Behavior*, 49, 390-399.
- GNU (2014). <http://www.gnu.org/gnu/gnu-history.html> adresinden 23.02.2016 tarihinde edinilmiştir.
- GNU (2015). <http://www.gnu.org/philosophy/free-sw.html> adresinden 23.02.2016 tarihinde edinilmiştir.
- GNU (2016). <https://www.gnu.org/philosophy/free-sw.html> adresinden 23.02.2016 tarihinde edinilmiştir.
- Gök, A. (2004). Open Source Versus Proprietary Software: An Economic Perspective. *open. bilgi. edu. tr/freedays_2004/papers/Abdullah_Gok. pdf*.
- Hinduja, S. (2003). Trends and Patterns among Online Software Pirates. *Ethics and Information Technology*, 5(1), 49-61.
- Hovardaoğlu, S. (2000). *Davranış Bilimleri İçin Araştırma Teknikleri*: VE-GA Yayınları.
- Huizing, A., & van der Wal, J. A. (2014). Explaining the Rise and Fall of the Warez Mp3 Scene: An Empirical Account from the Inside. *First Monday*, 19(10).
- Hwang, I.-H. (1994). *A Survey of Technology Teachers' Computer Literacy Levels and Attitudes toward Computer-Based Technologies in Taiwanese High Schools*.
- Jawdekar, W. S. (2004). *Software Engineering Principles and Practices*: Tata Mc graw hill ISBN 0-07-058371-4.
- Jian, X. (2005). Trend of Hacker Culture in the Open Source Movement. *Shanghai Jiaotong Daxue Xuebao (Shehui Kexue Ban)*, 5, 012.
- Kaplan, K. M. (2005). Free and Open Source Software: An Invitation to Cyberattack. *age*, 10, 1.
- Karasar, N. (2004). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler*: Nobel Yayın Dağıtım.
- Khode, S., & Chandel, S. S. (2015). Adoption of Open Source Software in India. *DESIDOC Journal of Library & Information Technology*, 35(1).

- Kini, R. B., Rominger, A., & Vijayaraman, B. (2000). An Empirical Study of Software Piracy and Moral Intensity among University Students. *Journal of Computer Information Systems*, 40(3), 62-72.
- Konstantakis, N. I., Palaigeorgiou, G. E., Siozos, P. D., & Tsoukalas, I. A. (2010). What Do Computer Science Students Think About Software Piracy? *Behaviour & Information Technology*, 29(3), 277-285.
- LifeHacker (2015). <http://lifelifehacker.com/5813348/five-best-bittorrent-applications/1705622513> adresinden 17.07.2016 tarihinde erişilmiştir.
- Limayem, M., Khalifa, M., & Chin, W. W. (2004). Factors Motivating Software Piracy: A Longitudinal Study. *IEEE transactions on engineering management*, 51(4), 414-425.
- Liu, L.-P., & Fang, W.-C. (2003). Ethical Decision-Making, Religious Beliefs and Software Piracy. *Asia Pacific Management Review*, 8(2), 185-200.
- Lotan, K. (2012). The Price of Free Software: Information Costs and the Free Software Foundation's General Public License. *Karni Lotan, The Price of Free Software: Information Costs and the Free Software Foundation's General Public, AIPLA QJ*, 40, 441.
- Lougee-Heimer, R. (2003). The Common Optimization Interface for Operations Research: Promoting Open-Source Software in the Operations Research Community. *IBM Journal of Research and Development*, 47(1), 57-66.
- Loveless, A., & Longman, D. (1998). Information Literacy: Innuendo or Insight? *Education and Information Technologies*, 3(1), 27-40.
- Mason, R. O. (1986). Four Ethical Issues of the Information Age. *Mis Quarterly*, 5-12.
- Moore, T., & Dhillon, G. (2000). Software Piracy: A View from Hong Kong. *Communications of the ACM*, 43(12), 88-93.
- Net Marketshare (2016). <http://www.netmarketshare.com> adresinden 09.07.2016 tarihinde erişilmiştir.
- OSDELIVERS (2012). <http://osdelivers.blackducksoftware.com/2012/10/10/copyleft-cant-undo-copyright/> adresinden 21.03.2016 tarihinde edinilmiştir.
- Open Source Developer Network (OSDN). <http://www.osdn.jp> adresinden 01.04.2016 tarihinde erişilmiştir.
- OSI (2007). <https://opensource.org/osd> adresinden 17.07.2016 tarihinde erişilmiştir.
- OSI (2016). Open Source Initiative <http://www.opensource.org> adresinden 21.03.2016 tarihinde edinilmiştir.
- Özaygen, A., (2004). Diffusion Of Free And Open Source Software As Innovation: A Case Study Of METU Yenilik Olarak Özgür Ve Açık Kaynak Yazılımların Yayılımı: ODTÜ Örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Özdamar, K. (1999). Paket Programlar İle İstatistiksel Veri Analizi. *Kaan Kitabevi, Eskişehir*, 2(s 257).

- Özen, Ü. (2002). Akademisyenlerin Yazılım Korsanlığına İlişkin Tutumları Üzerine Bir Araştırma. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 16(3-4).
- Parthasarathy, M., & Mittelstaedt, R. A. (1995). Illegal Adoption of a New Product: A Model of Software Piracy Behavior. *NA-Advances in Consumer Research Volume 22*.
- Prensky, M. (2001). Digital Natives, Digital Immigrants Part 1. *On the horizon*, 9(5), 1-6.
- Rahim, M. M., Seyal, A. H., & Rahman, M. N. A. (1999). Software Piracy among Computing Students: A Bruneian Scenario. *Computers & Education*, 32(4), 301-321.
- Raymond, E. S. (2003). How to Become a Hacker. *Database and Network Journal*, 33(2), 8-9.
- Reunanen, M., Wasiak, P., & Botz, D. (2015). Crack Intros: Piracy, Creativity, and Communication. *International Journal of Communication (19328036)*, 9.
- Rothfuss, G. J., & Bauknecht, K. (2002). A Framework for Open Source Projects. *Department of Information Technology. Zurich, Switzerland, University of Zurich*, 157.
- Santillanes, G., & Felder, R. M. (2015). Software Piracy in Research: A Moral Analysis. *Science and engineering ethics*, 21(4), 967-977.
- Savelyev, A. (2013). Open Source: The Russian Experience (Legislation and Practice). *Information & Communications Technology Law*, 22(1), 27-44.
- Sawchuk, P. H. (1997). *Working-Class Informal Learning and Computer Literacy*.
- Schmidt, K. M., & Schnitzer, M. (2003). Public Subsidies for Open Source? Some Economic Policy Issues of the Software Market.
- Shin, S. K., Gopal, R. D., Sanders, G. L., & Whinston, A. B. (2004). Global Software Piracy Revisited. *Communications of the ACM*, 47(1), 103-107.
- Siegfried, R. M. (2004). Student Attitudes on Software Piracy and Related Issues of Computer Ethics. *Ethics and Information Technology*, 6(4), 215-222.
- Sims, R. R., Cheng, H. K., & Teegen, H. (1996). Toward a Profile of Student Software Pirates. *Journal of Business Ethics*, 15(8), 839-849.
- SourceForge <http://www.sourceforge.net> adresinden 01.04.2016 tarihinde erişilmiştir.
- Stallman, R. (2009). Viewpoint Why Open Source Misses the Point of Free Software. *Communications of the ACM*, 52(6), 31-33.
- Straub Jr, D. W., & Collins, R. W. (1990). Key Information Liability Issues Facing Managers: Software Piracy, Proprietary Databases, and Individual Rights to Privacy. *Mis Quarterly*, 143-156.
- TDK. Türk Dil Kurumu Sözlüğü <http://www.tdk.gov.tr> adresinden erişilmiştir.
- TorrentFreak (2016). <https://torrentfreak.com/top-10-most-popular-torrent-sites-of-2016-160102/> adresinden 22.07.2016 tarihinde erişilmiştir.

- TÜİK (2016). Türkiye İstatistik Kurumu <http://www.tuik.gov.tr> adresinden 18.06.2016 tarihinde edinilmiştir.
- Vikipedi (2016) https://tr.wikipedia.org/wiki/Korsan_Parti adresinden 21.07.2016 tarihinde erişilmiştir.
- Weber, S. (2004). Open Source Software in Developing Economies.
- Wikibooks (2016) https://en.wikibooks.org/wiki/File:CPT-Classification_of_Software_-_relationships.svg adresinden 01.07.2016 tarihinde erişilmiştir.
- Wikimedia (2007) https://commons.wikimedia.org/wiki/File:The_Pirate_Bay_logo.svg adresinden 21.07.2016 tarihinde erişilmiştir.
- Wikimedia (2016) <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Piratpartiet.svg> adresinden 21.07.2016 tarihinde erişilmiştir.
- Wikipedia (2016) https://en.wikipedia.org/wiki/The_Pirate_Bay 21.07.2016 tarihinde erişilmiştir.
- Yang, J., & Wang, J. (2008). *Review on Free and Open Source Software*. Paper presented at the 2008 IEEE International Conference on Service Operations and Logistics, and Informatics.
- Yelleswarapu, M. C. (2010). An Assessment of the Usability Quality Attribute in Open Source Software.
- Zeybek, G., & Beyhan, Ö. (2014). Bilgisayar Meslek Dersi Alan Ortaöğretim Öğrencilerinin Bilişim Teknolojilerini Kullanımlarının Etik Açısından Değerlendirilmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(2).

EKLER

EK-1: Açık Kaynak Kodlu Yazılımlar Hakkındaki Farkındalıklar ve Korsan Yazılım Kullanma Eğilimi (AKKOF-KOYKE) Ölçeği Taslağı

Bu çalışmanın amacı bilişim teknolojilerini kullanan bireylerin yazılım kullanma eğilimlerini ve açık kaynak kodlu yazılımlar hakkındaki düşüncelerini belirlemektir. Sizlerden elde edilecek veriler bilimsel araştırma amacı dışında kullanılmayacaktır. Bütün soruları yanıtlamanız araştırma için büyük önem taşımaktadır. Bu ölçekteki maddelere içtenlikle yanıt vermeniz beklenmektedir.

Yardımlarınız için teşekkürler.

1. Cinsiyetiniz:

☐ Bay

☐ Bayan

2. Okuduğunuz/Mezun olduğunuz üniversite adı:

.....

3. Okuduğunuz/Mezun olduğunuz bölümün adı:

.....

4. Şuan / Son eğitim gördüğünüz eğitim seviyesi nedir?:

☐ Ön lisans ve Öncesi

☐ Lisans

☐ Yüksek Lisans

☐ Doktora

☐ Diğer:.....

5. Göreviniz nedir?: (2 (iki) seçenek işaretleyebilirsiniz.)

☐ Öğrenci

☐ Öğretmen/Öğretim Görevlisi

☐ Bilişim/Yazılım/Tasarım Uzmanı

☐ Diğer:

6. Kullandığınız işletim sistemi nedir?:

☐ Windows

☐ MacOS

☐ Linux

☐ Diğer:

Soru No		Hiç	Çok Az	Biraz	Oldukça	Tamamen
		0	1	2	3	4
7	Özgür yazılım hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	0	1	2	3	4
8	Linux hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	0	1	2	3	4
9	Açık kaynak kod felsefesi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	0	1	2	3	4
10	Açık kaynak kodlu yazılımlar hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	0	1	2	3	4
11	GPL hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	0	1	2	3	4
12	GNU hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	0	1	2	3	4
13	Terminal kullanmayı bilirim.	0	1	2	3	4
14	Terminal komutlarını bilirim.	0	1	2	3	4
		Hiç bir zaman	Nadiren	Bazen	Çoğunlukla	Sürekli
Soru No		0	1	2	3	4
15	Açık kaynak kodlu yazılımları kullanırım.	0	1	2	3	4
16	Açık kaynak kodlu yazılım projelerini desteklerim.	0	1	2	3	4
17	Özgür yazılım projelerini/haberlerini takip ederim.	0	1	2	3	4

18	İşletim sistemlerini lisanssız (korsan) olarak kullanırım.	0	1	2	3	4
19	Office yazılımlarını lisanssız (korsan) olarak kullanırım.	0	1	2	3	4
20	Adobe yazılımlarını lisanssız (korsan) olarak kullanırım.	0	1	2	3	4
21	Kullandığım masaüstü / online yazılımların lisansını kendim satın alırım.	0	1	2	3	4
22	Oynadığım bilgisayar oyunları orjinal ve lisanslıdır.	0	1	2	3	4
23	Torrent, forum paylaşımları gibi güvenilmeyen kaynaklardan yazılım, oyun indiririm.	0	1	2	3	4
24	Deneme sürümü yazılımlara Crack yaparım / Serial girerim.	0	1	2	3	4
Soru No		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
		0	1	2	3	4
25	Linux türevi işletim sistemleri yalnızca komutlar bilinerek kullanılabilir.	0	1	2	3	4
26	Linux türevi işletim sistemlerinde donanım sürücülerini (Driver) bulmak oldukça kolaydır.	0	1	2	3	4
27	Linux türevi işletim sistemlerini yalnızca uzman kişiler kullanabilir.	0	1	2	3	4
28	Linux türevi işletim sistemlerini kullananlar yalnızca Hacker'lardır.	0	1	2	3	4
29	Linux türevi işletim sistemlerini kullananlar yalnızca Cracker'lardır.	0	1	2	3	4
30	Open - Source yazılımların hepsi ücretsiz yazılımlardır.	0	1	2	3	4
31	Açık Kaynak Kodlu yazılımlar, özel lisanslı yazılımlara göre daha az işlevseldir.	0	1	2	3	4
32	Open - Source yazılımlar yalnızca Linux türevi işletim sistemlerinde çalışır.	0	1	2	3	4
33	Açık Kaynak Kodlu yazılımlar yalnızca bilgisayarda kullanılır.	0	1	2	3	4
34	Google, Facebook gibi büyük internet firmaları açık kaynak kodlu yazılımlar kullanırlar.	0	1	2	3	4

EK-2: Mülakat Formu

1. Kendinizden kısaca bahseder misiniz?
2. İşletim Sistemi olarak ne kullanıyorsunuz?
3. Masaüstü yada online sık kullandığınız yazılımlar nelerdir?
4. Kullandığınız işletim sistemi ve yazılımlar lisanslı mı?
5. Açık Kaynak Kodlu yazılımlar hakkında neler söylemek istersiniz?
6. Neden Açık Kaynak Kodlu yazılım kullanıyorsunuz/kullanmıyorsunuz?

Teşekkürler.

EK-3: Görüşmelerin Deşifreleri

Görüşme 1

ARAŞTIRMACI: Kendinizden kısaca bahseder misiniz?

KATILIMCI 1: Kısaca bahsetmek gerekirse 43 yaşındayım. Bayağı yaşlandım. Bayağı gelmiş geçmiş şeyim var. Lisansı Teknik Eğitim Kontrol Teknolojileri Öğretmenliği, sonra lisansı Indiana Üniversitesi Öğretim Teknolojileri Bölümü, orada eğitim uzmanlığı aldım öğretim teknolojileri üzerine sonra Türkiye'ye döndüm 2004'te. 2007'de Bilişim'de doktora başladım, 2012'de de doktora bitirdim. Bursalıyım, bekarım... (Gülüşmeler).

ARAŞTIRMACI: Ve şuan Marmara Üniversitesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Bölümü'nde Öğretim Görevliliği yapıyorsunuz.

KATILIMCI 1: Evet.

ARAŞTIRMACI: İşletim sistemi olarak ne kullanıyorsunuz?

KATILIMCI 1: İşletim sistemi olarak iki işletim sistemi Windows 8 pc de yüklü, bir de Apple bilgisayarım var kişisel onda iOS var; Yosemite.

ARAŞTIRMACI: Mac OS'un Yosemite versiyonu.. Masaüstünde yada işte laptopınızda yada online olarak sık kullandığınız, en sık kullandığınız yazılımlar? En çok hangi yazılımları kullanıyorsunuz?

KATILIMCI 1: En çok kullandığım yazılımlar; genellikle Word, Powerpoint aşırı derecede kullanıyorum. Yada Keynote hani Apple'da kullanıyorsam, ikisini dönüşümlü olarak kullanıyorum. Çünkü, tablette de var. Tablette de eee... şey yüklü değil, Powerpoint yüklü değil.

ARAŞTIRMACI: Yani genel olarak Office yazılımları..

KATILIMCI 1: Ya Office yazılımı, onun haricinde bir iki tane şey var öyle bir, eğlence olsun diye öyle, tabi Adobe Acrobat ürünlerini kullanıyorum da resimlerde sade şu ara ee... bazı kişileri silmek için belki... (Gülüşmeler).Yada kadrage düzgün görünsün diye Photoshop.

ARAŞTIRMACI: Photoshop. Adobe.

KATILIMCI 1: Ama Adobe ürünlerinin çoğunu arada sırada... He bi ara şeyi kullanıyordum; Final Cut ile Adobe Premiere'I, video editlemek için.

ARAŞTIRMACI: Video editlemek için.

KATILIMCI 1: Şuanda video editleme işim olmadığı için, kullanmıyorum.

ARAŞTIRMACI: Pdf vs okumak için?

KATILIMCI 1: Adobe Acrobat.

ARAŞTIRMACI: Adobe'u kullanıyorsunuz. Peki bu kullandığınız işletim sistemi ve yazılımlar lisanslı mı?

KATILIMCI 1: Eee.. Çoğu lisanslı. Bir tek Final Cut lisanssız.

ARAŞTIRMACI: Final Cut.

KATILIMCI 1: Adobe Acrobat hepsini lisanslı kullanıyorum.

ARAŞTIRMACI: Bir tek onu korsan olarak kullanıyorsunuz.

KATILIMCI 1: İşim olmadığı için, evet.

ARAŞTIRMACI: Windows olan heralde üniversitenin aldığı lisanstan?

KATILIMCI 1: Evet. Eee..

ARAŞTIRMACI: Adobe Acrobat'ı ben kendim aldım.

KATILIMCI 1: Kendiniz aldınız çok güzel. Nadir rastlanan bir şey... (Gülüşmeler)

ARAŞTIRMACI: Eee... Peki hocam açık kaynak kodlu yazılımlar hakkında ne söylemek istersiniz?

KATILIMCI 1: Ya açık kaynak kodlar, yani gelişmesi gereken bir alan. Hani, insanlar bireysel olarak birşeye başlıyorsa, programcılığa, ee... program nasıl olur merak eder, içindeki kodları merak eden insanlar için bulunmaz bir lütuf bence.

ARAŞTIRMACI: Ortak çalışma açısından...

KATILIMCI 1: Ortak çalışma açısından... Yani ben de merak ediyorum hani, işletim sistemi... Tamam şuan yaşım ilerledi, programcılıkla alakalı bir merakım kalmadı, nasıl çalışırsa çalışsın diyorum ama gençlerin hani, gençleri motive edecek bir yapısı olduğunu düşünüyorum açık kaynağın.

ARAŞTIRMACI: Yazılımcılığın görüşmesi için önemli birşey...

KATILIMCI 1: Önemli birşey. İkinci olarak da ücretsiz birşey bildiğim kadarıyla..

ARAŞTIRMACI: Evet, bir çoğu şey...

KATILIMCI 1: Bir çoğu ücretsiz, ücretsiz olduğu için insanların hani gidip lisanslı ve ücretli yazılımlara bağımlı kalmasını önlüyor. Yani bağılı değilsin sen Microsoft'a, Adobe Premiere'e yada Windows'a bağımlı değilsin.

ARAŞTIRMACI: Tekelciliği biraz daha ortadan kaldırdığını düşünüyorsunuz.

KATILIMCI 1: Tabi. Tabi. Düşünüyorum.

ARAŞTIRMACI: Peki kullandığınız açık kaynak kodlu yazılım var mı? Ya da kullanmıyor musunuz?

KATILIMCI 1: Açık kaynaklı kod kullanıyorum. Şöyle; derste sosyal medya ölçümlemesi ile bazı istatistiki şeyler var, modelleme ile ilgili şeyler var, programlar var; Gephi gibi, Envision gibi programlar var. Onları bir şekilde açık kaynaklı olarak kullanıyorum. Eee... ne yazık ki lisanslı olanların Crack'ini bulamıyoruz.

ARAŞTIRMACI: Crack'ini bulamıyorsunuz. Yani Crack'ini bulsanız lisanslı olanları mı kullanacaksınız?

KATILIMCI 1: Lisanslı olanları kullanacağım. Çünkü, öğrenmek istiyorum. Tamam belki 30 gün trail veriyorlar ama o benim için yeterli değil. 30 gün içerisinde sırf ona eğilemiyorum. Belki seferlik vermesi lazım. İşte 100 seferlik kullanım. Belki bir yılda belki hani 3 ayda kullanacağım ben onu. Bu program benim işime yarayacak mı? Evet yarayacak. Ben bundan bir fayda çıkaracak mıyım sonuçta? Evet çıkaracağım. O zaman lisansını alma taraftarıyım. Ama ondan önce kesinlikle değil. App Store'dan mesela; hani alıyorum, ucuz diye alıyorum. 1,99. Bazıları gerçekten etkin kullanıyorum, bazı uygulamalar hiç yaramıyor. Keşke almasaydım diyorum.

ARAŞTIRMACI: Evet bir de öyle bir boyutu var.

KATILIMCI 1: Ben lisanslıysa, para istiyorsa onu alma taraftarıyım, bütçemin yettiği oranda. He, Final Cut var. Yani 600 TL civarında, eee... bunu crack olarak kullanıyorum. Ama şayet yaptığım editlemelerden para kazansam alırım. Hala da almaya niyetim var. Çünkü kullanışlı bir program. Hani kullanımı kolay, vesairesi kolay...

ARAŞTIRMACI: Tamamen şeyden dolayı...

KATILIMCI 1: Tamamen benim yaptığım üründen bir nemalanamadığımdan dolayı. Yani gidip te çöpe atıyormuşum gibi geliyor. Yazılım, dijital, elle tutulur bir şey değil.

ARAŞTIRMACI: Yani açık kaynak kod kullanmanızın nedeni biraz şey fiyatından dolayı...

KATILIMCI 1: Evet, evet...

ARAŞTIRMACI: Önce ürünü görüp

KATILIMCI 1: Sonra şeyi almak...

ARAŞTIRMACI: Sonra almak istiyorsunuz. Peki hocam teşekkür ediyorum.

Görüşme 2

ARAŞTIRMACI: Hocam kısaca kendinizden bahsedebilir misiniz?

KATILIMCI 2: Adım A.... F... S..., Marmara Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Bölümü'nde Yardımcı Doçentim. Yüksek lisans ve doktoramı yurtdışında yaptım. Alanda yaptım; yani öğretim teknolojileri alanında yaptım. Heralde yeterli.

ARAŞTIRMACI: Yeterli. İşletim sistemi olarak ne kullanıyorsunuz?

KATILIMCI 2: Windows. (Gülüşmeler)

ARAŞTIRMACI: Windows 8 mi kullanıyorsunuz?

KATILIMCI 2: 8.1 evet.

ARAŞTIRMACI: 8.1. Masaüstü yada online olarak sık kullandığınız yazılımlar hangileri hocam? En sık şu programı kullanıyorum?

KATILIMCI 2: Eee... Yazılım dersleri verdiğimden dolayı şey değil, yani tarayıcıları biliyorsunuz zaten.

ARAŞTIRMACI: Evet.

KATILIMCI 2: Tarayıcılar malum. Bütün tarayıcıları neredeyse kullanıyorum. Onun dışında Office programlarını yoğun olarak kullanıyorum. Eee... Word olsun Powerpoint olsun bizim bir parçamız. Onun haricinde yazılım derslerinden dolayı bir kaç tane yazılım IDE'si var, editor var. Netscape diyeceğim, NetBeans bunlardan birisi. Ve şey eee... Ayrıca MySQL olsun şey olsun o tür yazılımlar.

ARAŞTIRMACI: Genelde onlar open-source galiba?

KATILIMCI 2: Evet.

ARAŞTIRMACI: Open-source yazılımlar. Tamam hocam eee... Kullandığınız bu işletim sistemi ve yazılımlar zaten, şeylerde var gerçi, bu lisansları var mı?

KATILIMCI 2: Var.

ARAŞTIRMACI: Yoksa korsan olarak kullanmıyorsunuz? Üniversitenin satın aldığı lisans mı yoksa kendiniz satın aldığınız lisans mı?

KATILIMCI 2: Şeyde... Yani, bu bilgisayardakiler genelde üniversitenin ama evdekileri kendim satın aldım.

ARAŞTIRMACI: Kendiniz satın aldınız. Eee... Peki açık kaynak kodlu yazılımlar hakkında ne söylemek istersiniz?

KATILIMCI 2: Biraz daha gelişse daha iyi olur. (Gülüşmeler)

ARAŞTIRMACI: Gelişse?

KATILIMCI 2: Eee.. Şey değil Eee.. Yani vakti zamanında mesela Open Office'I kullandım. En büyük sıkıntılardan birisi şeydi, eee... her ne kadar çevirme imkanı olsa da Powerpoint'e şeye şuna buna... Eee... Formatlardaki bozukluklar...

ARAŞTIRMACI: Evet. Tam olarak olmuyor.

KATILIMCI 2: O entegrasyon sağlanmadığından dolayı ve alışmışız her tarafta artık Windows egemenliği var. Yani Powerpoint vermediğiniz zaman öğrenciye, Open Office'in bilmem neyi ile verdiğinizde, sıkıntı oluyor. O, en büyük problem o.

ARAŞTIRMACI: Yani en büyük problem piyasanın bir tekel altında olması.

KATILIMCI 2: Öyle...

ARAŞTIRMACI: Peki açık kaynak kodlu yazılımlar kullandığınızı söylediniz. Neden bunları kullanıyorsunuz? Yani tercih sebebiniz nedir?

KATILIMCI 2: Para... Yeterli değil mi? (Gülüşmeler)

ARAŞTIRMACI: Tamamen değil mi? Ücretini, lisans ücretini

KATILIMCI 2: Şu var özellikle de; yani derslerde kullanınca öğrencinin de elde edebilmesi. Ya çünkü, öbürüne zorladığınız zaman öğrenci bunu illegal olarak, crack olarak şu olarak bu olarak indirmesi gerekecek. Onun yerine eğer aynı şeyi open-source ile yapabiliyorsam niye onu kullanmayayım? Artı bazı noktalarda bir baskı var mesela o Photoshop mevzusunda, vakti zamanında Gimp 'i şey yaptık. Öğrencilerden gelen baskılar üzerine 2., 3. sınıfın sonunda değiştirmek zorunda kaldım ama, hani bana kalsa daha halen Photoshop yerine Gimp'I göstermek daha makul geliyor.

ARAŞTIRMACI: Eee... Aralarında çok bir fark var mı?

KATILIMCI 2: Tabiki var. Yani, birisi profesyonel bir uygulamaya, diğeri daha acemice ama, eee... şey yani, Photoshop'da 1 dakikda yaptığını öbürünü senin özveriyle yarım saat, 1 saat çalışman lazım özellikle istediğin Photoshop'un yaptığı şey ise. Ama çoğu işlemler için, yani piysada yapılan %80 iş için, Gimp'de gayet yeterli ve işi yapan bişey.

ARAŞTIRMACI: Yani iş gören birşey...

KATILIMCI 2: Tabiki. Güzel bir uygulama.

ARAŞTIRMACI: Çok teşekkür ederim hocam, yardımcı olduğunuz için.

Görüşme 3

ARAŞTIRMACI: Kendinizden kısaca bahsedebilir misiniz?

KATILIMCI 3: Eee... Adım soyadım N.... A.... Eee... Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği eee... mezunuyum. Şuanda eee... Adalar Hüseyin Rahmi Gürpınar Çok Programlı Lisesi'nde eee... idareci olarak görev almaktayım. Aynı zamanda, eee... Marmara Üniversitesi, eee..., Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri alanında yüksek lisans eğitimine eee... devam etmekteyim.

ARAŞTIRMACI: Eee... Peki, Niyazi bey işletim sistemi olarak ne kullanıyorsunuz?

KATILIMCI 3: Eee, işletim sistemi olarak, eee... bilgisayarımda eee... Pardus eee... Windows 8 işletim sistemi, telefonumda eee... neydi bizim Android işletim sistemi, eee... tablette eee... Android eee... ve iOS işletim sistemini kullanıyorum.

ARAŞTIRMACI: Güzel. Eee... Masaüstü yada online olarak eee... sık kullandığınız yazılımlar hangileri?

KATILIMCI 3: Eee... Masaüstü üstünde en çok eee... Office programlarını işim gereği kullanıyorum. Eee... online olarak eee... kullanmış olduğum herhangi bir yazılım eee... yok. Ama eee... masaüstünde işte SPSS gibi işte eee... programlama dilleri gibi işte Office gibi yazılımları eee... yada eee... video editleme gibi işte günlük hayatın içerisinde sık kullanılan yazılımları, eee... mümkün mertebe kullanmaya çalışıyorum.

ARAŞTIRMACI: E şey, şimdi video editleme falan dediniz... Hani, program ismi verebilir misiniz, kullandığınız programlardan?

KATILIMCI 3: Eee... Movie Maker Windows'un eee... kendisiyle birlikte gelen eee... basit eee.. programı kullanıyorum. E, şuanda kullanmış olduğum Pardus sürümünde problem var eee... o yüzden Pardus'a çok fazla eğilemiyorum ama eee... yani vaktim olduğunda Pardus'u yada eee... açık kaynak işletim sistemini yükleyip bunun üzerinden eee... açık kaynak olarak kullanmak istiyorum.

ARAŞTIRMACI: Peki, bu kullandığınız işletim sistemleri ve yazılımlar lisanslı mı? Lisansları var mı?

KATILIMCI 3: Eee... Açık kaynak kodlu olanlar dışındakiler eee... lisanslı değil. Windows işletim sistemi eee... lisanssız. Eee... kaçak kullanmak zorunda kalıyoruz... (Gülüşmeler) Üzerindeki eee... fiyat baskısı nedeniyle. Eee.. telefondaki eee... yada tabletteki Android işletim sistemi, cihazla birlikte geldiği için çok sıkıntı olmuyor. Eee.. bilgisayarda kullandığım Pardus işletim sistemi de yine açık kaynak kodlu olduğu için lisans problem yaşamadım şimdiye kadar.

ARAŞTIRMACI: Peki, eee.. açık kaynak kodlu yazılımlar hakkında neler söylemek istersiniz?

KATILIMCI 3: Eee... açık kaynak kodlu yazılımların eee... geliştirilmesi, ve özellikle ülkemizde yazılım anlamında ilerleme gösterebilmesi için eee... desteklenmesi ve eee... devlet kurumları içerisinde mutlaka açık kaynaklı yazılımlara yönlendirilmesi eee... bununla ilgili yürütülmeye çalışılan Pardus projesinin tekrar canlandırılıp eee... Windows'a karşı yada eee... Mac'e karşı eee... alternatifler üretilmeli ve eee... kendi eee... öz yazılımını üretmeli ki kullanmış olduğu araç gereçlerde, sistemlerde kendi yazılımına kend müdahale edebilsin, dışarıya bağımlı olmasın.

ARAŞTIRMACI: Eee... Peki, Pardus kullandığınızı söylediniz, Android kullandığınızı söylediniz. Eee... neden bu açık kaynak kodlu yazılımları kullanıyorsunuz?

KATILIMCI 3: Eee.. Pardus'u kullanmamın sebebi, açık kaynak kodlu yazılımlara ve işletim sistemlerine olan ilgim ki az önce de söylediğim gibi, muhakkak eee... açık kaynak kodlu işletim sistemleri eee... desteklenmeli ve eee... Windows'un yada Mac'in ambargosu ortadan kaldırılmalı. Ki şuanda eee... hem eee... kendimiz için hem ülkemiz için yazılım alanında ilerlemek istiyorsak, eee... muhakkak eee... çekirdek yapısını bilmiş olduğumuz, işte eee... kendimizin ürettiği, bize özgü, bize özel bir yazılım olması gerekiyor. Bunu merak ettiğim için özellikle, Pardus'u eee... bilgisayarına kurdum.

Görüşme 4

ARAŞTIRMACI: Merhaba Z..... hanım. Kısaca kendinizden bahsedebilir misiniz?

KATILIMCI 4: Merhaba. Ben, Z.... G.... Eee... Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Bölümü'nde doktora öğrencisiyim, aynı zamanda Eğitim Yönetimi'nde de doktora yapıyorum. Eee... Marmara Üniversitesi Öğretim Görevlisi'yim, Uzaktan Eğitim Merkezi'nde İçerik Koordinatörü olarak çalışıyorum.

ARAŞTIRMACI: Teşekkür ederim. Eee... İşletim sistemi olarak ne kullanıyorsunuz?

KATILIMCI 4: Windows ve iOS kullanıyorum.

ARAŞTIRMACI: Güzel. Eee... Masaüstü yada online olarak sık kullandığınız yazılımlar nelerdir?

KATILIMCI 4: Eee... Ne açıdan sık kullandığım yazılımları soruyorsunuz?

ARAŞTIRMACI: Eee.. Yani işiniz gereği veya kişisel olarak?

KATILIMCI 4: Mesela işim gereği daha çok immm... video editleme programları Camtasia, Adobe Premiere kullanıyorum. Immm... eee.. Yazılım geliştirmek için Articulate Storyline kullanıyorum, Adobe Captivate kullanıyorum, Illisturater ve Photoshop kullanıyorum. Eee... onun haricinde akademik çalışmalarım için en aktif kullandığım yazılımlardan birisi EndNote. Office programlarını zaten aktif bir biçimde kullanmak durumundayım. Onun haricinde, browserlar var hani, yazılım sayılırsa. Immm... Onun dışında aktif kullandığım yazılımlar olarak, eee... yani, o an ki ihtiyacıma göre değişiyor açık konuşmak gerekirse...

ARAŞTIRMACI: Ama en sık kullandıklarınız bunlar...

KATILIMCI 4: En sık kullandıklarım, evet. Yani, her bilgisayarı açtığımda muhakkak elimden geçen yazılımlar genellikle bunlar.

ARAŞTIRMACI: Eee.. Güzel. Peki bu kullandığınız işletim sistemi ve yazılımlar lisanslı mı?

KATILIMCI 4: Bir kısmı lisanslı bir kısmı değil.

ARAŞTIRMACI: Örnek verebilir misiniz?

KATILIMCI 4: Eee.. Meşela... Mesela, işim kapsamında kullandıklarım, kullandığım yazılımlar, iş yerimdeki bilgisayarımda lisanslı olarak kullanıyorum. Eee... fakat, lisanslı olarak kullandığım bu yazılımlar, işimi evde yapmam gerektiği için, evde bunların lisanslı olmayan versiyonlarını kullanıyorum.

ARAŞTIRMACI: Eee...

KATILIMCI 4: Eee... (Gülüşmeler)

ARAŞTIRMACI: Yani kişisel olarak, kullandığınız bilgisayarda lisanssız kullanıyorsanız, heralde işyerin...

KATILIMCI 4: İşyerinde...

ARAŞTIRMACI: Herhalde işyeri lisansı değil mi?

KATILIMCI 4: İşyeri lisansı aldığı için evet orda lisanslı kullanıyorum.

ARAŞTIRMACI: Güzel. Eee... Peki, açık kaynak kodlu yazılım hakkında, yazılımlar hakkında, neler söylemek istersiniz?

KATILIMCI 4: Açık kaynak kodlu yazılımlar, eee..., şimdi şöyle söyleyeyim, açık kaynak kodlu yazılımları normalde son kullanıcıların kullanabilmesi için zaten standart bir arayüze sahip oluyorlar ve son kullanıcılar bu arayüz üzerinden bunu kullanabiliyorlar, bu açıdan güzel. Ama yanı zamanda, eee..., developer eee... yeteneğine sahip olan, insanların da bunları geliştirip, kendilerine kişiselleştirip, bu şekilde kullanabilmelerini sağlamaları, onlara ayrı bir imkan tanıyor, ayrı bir güzellik tanıyor. Eee.. yani, aslında ben sektördeki çaoğu programın açık kaynak kodlu bir alternatifinin olması gerektiğini düşünüyorum.

ARAŞTIRMACI: Güzel. (Gülüşmeler). Peki, eee..., siz kullanıyor musunuz açık kaynak kodlu yazılım? Hiç kullandığınız var mı?

KATILIMCI 4: Açık kaynak kodlu yazılım olarak, eee..., yani, bir Moodle'ı kullandım hani, ne kadar yazılım denir, daha çok web tabanlı bir şey. Eee... onun haricinde

akademik LMS sistemi olarak açık kaynak kodlu olarak bakmışlığım var. Eee... ama mesela, bir Linux'u açık kaynak kodlu kullanıp da onun kodlarını geliştirmek gibi bir eee... işe hiç girişmedim. Ama, girişen arkadaşlarım oldu, nasıl yaptıklarını gördüm. Eee... külfetli bir iş, gerçekten yazılım becerisine eee..., ya... yazılım beceri ve bilgisi gerektiren bir iş. Eee.. hani, ayrı bir mesai ayırmak gerekiyor. Daha çok mühendislik alanında, bu alanda background olan insanlara biraz daha uygun. Hani, eee..., ilgi alanın olması gerekiyor. Fakat benim buna ayıracak çok boş vaktim olmadı bugüne kadar açıkçası. Ama mesela bölümde Can diye bir arkadaş var; onun mesela, yapabileceğini düşünüyorum, yapar diye düşünüyorum.

ARAŞTIRMACI: Eee... Kullanmamanızın nedeni eee... vakit ve...

KATILIMCI 4: Vakit sıkıntısı, kesinlikle... Mesela, yazılıma ilgi duyan bir insanım aslına bakarsanız. Fakat, eee..., buna vakit ayıramıyorum. Yani, hem iş hayatı hem doktora hayatı, hem işte ev hayatı darken bu tür şeylere vakit ayırmaya pek şeyim olmuyor. Ama, hani bekar bir insan olsam ve evde bilgisayarımın başında gerçekten bana kalan bir vaktim olsa, kesinlikle buna vakit harcarım.

ARAŞTIRMACI: Yani illa geliştirmek zorunda değilsiniz. Eee... hani, söylediğiniz gibi arayüz üzerinden de belli işleri yapan programları kullanabilirsiniz.

KATILIMCI 4: Kesinlikle, evet.

ARAŞTIRMACI: Tamam Z.... hanım, teşekkür ediyorum.

KATILIMCI 4: Bu kadar mı?

ARAŞTIRMACI: Evet.

KATILIMCI 4: Peki. (Gülüşmeler)

Görüşme 5

ARAŞTIRMACI: Kendinizden kısaca bahsedebilir misiniz?

KATILIMCI 5: Marmara Üniversitesi öğrencisiyim, BÖTE bölümü. Dördüncü sınıf, son sınıfım.

ARAŞTIRMACI: Adınız, soydunuz?

KATILIMCI 5: E... A....

ARAŞTIRMACI: Tamam. Teşekkürler. Eee.. İşletim sistemi olarak ne kullanıyorsunuz?

KATILIMCI 5: Windows 7.

ARAŞTIRMACI: Windows 7 kullanıyorsunuz. Bunun haricinde başka?

KATILIMCI 5: Yok.

ARAŞTIRMACI: Başka yok. 7 kullanıyorsunuz. Peki masaüstü yada online olarak sık kullandığınız yazılımlar hangileri?

KATILIMCI 5: Masaüstü genellikle derslere yönelik Visual Studio, yani, Protheus var. Bunları kullanıyorum.

ARAŞTIRMACI: Office programları?

KATILIMCI 5: Office aynen Office. Evet. Onlarıda..

ARAŞTIRMACI: Öğrenci olunca... Eee.. Peki bu kullandığınız işletim sistemleri ve yazılımlar lisanslı mı?

KATILIMCI 5: Değil. (Gülüşmeler)

ARAŞTIRMACI: Eee... Korsan olarak kullanıyorsunuz?

KATILIMCI 5: Evet. Yani Crack'tir, Key'dir. Key bularak, o şekilde genelde.

ARAŞTIRMACI: Anlıyorum. Eee... Açık kaynak kodlu yazılımlar hakkında bilginiz var mı? Ne söylemek istersiniz?

KATILIMCI 5: Immm... Şöyle söyleyeyim; daha güvenli olduğunu biliyorum. Yani...

ARAŞTIRMACI: Güvenlik açısından daha iyi.

KATILIMCI 5: Güvenlik açısından daha iyi olduğunu biliyorum. O şekilde...

ARAŞTIRMACI: Onun hakkında, açık kaynak kodlu yazılım nedir?

KATILIMCI 5: Ya herkes...

ARAŞTIRMACI: Daha önce kullandınız mı böyle bir yazılım?

KATILIMCI 5: Ya kullandım. Kullandım dediğim, genelde VLC Player tarzıdır yada bazı programların açık kaynak kodlu olduğunu biliyorum.

ARAŞTIRMACI: Hı hı...

KATILIMCI 5: Bazı özelliklerin eklenerek, bazı kişilerce geliştirildiğini biliyorum.

ARAŞTIRMACI: Tamam, güzel. Eee... Bu şekilde kullanıyorsunuz. Çok sık olarak kullanmıyorsunuz. Genel olarak korsan olarak yazılımları kullanıyorsunuz.

KATILIMCI 5: Evet.

ARAŞTIRMACI: Peki, neden açık kaynak kodlu yazılım kullanmıyorsunuz?

KATILIMCI 5: Ya işimi görecek şekilde değil. Derslerde kullanabilirlik olduğu için, yani...

ARAŞTIRMACI: Benim için dersler...

KATILIMCI 5: Mesela Office'de dediğiniz olabilir ama alıştığımız için Microsoft, Microsoft Office'e...

ARAŞTIRMACI: Alışkanlıktan dolayı...

KATILIMCI 5: Evet, alışkanlıktan dolayı...

ARAŞTIRMACI: Peki, teşekkür ediyorum.

Görüşme 6

ARAŞTIRMACI: Kendinizden kısaca bahsedebilir misiniz?

KATILIMCI 6: Ben R... Y.... Marmara Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği 3. sınıf öğrencisiyim.

ARAŞTIRMACI: Teşekkürler. Eee... Rahim. Eee... işletim sistemi olarak ne kullanıyorsunuz?

KATILIMCI 6: Eee... Windows 7 işletim sistemi kullanıyorum.

ARAŞTIRMACI: Windows 7. Onun dışında başka işletim sistemi kullanmıyorsunuz.

KATILIMCI 6: Eee... Sadece derslerde gördüğümüz diğer işletim sistemleri var ama kullanmıyorum.

ARAŞTIRMACI: Kullanmıyorsunuz, anladım. Masaüstünde yada online olarak sık kullandığınız yazılımlar hangileridir?

KATILIMCI 6: Eee... Masaüstünde veya online sık kullandığım yazılımlar; derslerle alakalı yazılımlar oluyor yine. Adobe'un uygulamalarını çok kullanıyorum mesela. Photoshop, Flash... Visual Studio'yu çok kullanıyorum. Genel olarak bunlar.

ARAŞTIRMACI: Genel olarak bunlar... Eee... Peki bu kullandığınız işletim sistemi v yazılımlar lisanslı mı?

KATILIMCI 6: Maalesef... Çünkü ücret olarak sıkıntı çekiyoruz...

ARAŞTIRMACI: Ondan dolayı...

KATILIMCI 6: Haliyle Crack'liyoruz. Crack'liyerek kullanıyoruz.

ARAŞTIRMACI: Crack'li olarak kullanıyorsunuz. Peki, açık kaynak kodlu yazılımlar hakkında neler söylemek istersiniz?

KATILIMCI 6: Kullanıcıların özgün olarak değiştirebildiği yazılımlar olarak hatırlıyorum. Pardus, Linux bunlardan biriydi diye hatırlıyorum, yanlış hatırlamıyorsam. Eee... Yani, kullanıcıların değiştirebiliyor olması bir erde avantajları da dezavantajları da olabilir tabiki. Tabi bu derinine tartışılır. Genel olarak bu şekilde, benim söylemek istediklerim.

ARAŞTIRMACI: Tamam, teşekkürler. Eee... Peki, söylediğiniz programların hepsi lisanslı olan programlar, açık kaynak kodlu programlar değil, sık kullandığınızı söylediğiniz. Eee... Peki, neden açık kaynak kodlu yazılım kullanmıyorsunuz?

KATILIMCI 6: Ya, öyle aşılacağı için, eskiden beri, eee, Microsoft'un ürünleri, hani, Microsoft'un ürünleri ile iş yapınca ve hani açık kaynak kodlu olmayan uygulamalarla işleri yapınca, bugünüme, bugüne de böyle geliyor. Lisedeyken de aynıydı ben, eee, Linuxla alakalı veya Pardusla alakalı herhangi bir, herhangi birşey görmedik. İlk defa üniversitede gördük. Ya zaten yıllardır böyle süregeldiği için, eee, o açık kaynak kodlu yazılımlara da dönüş yapamıyoruz. Yani, kullandığım en fazla açık kaynak kodu, açık kaynak kodu demeyeyim, o da Wikipedia'dır. O da açık kaynak kodlu bişey değil zaten hani. Açık kaynak...

ARAŞTIRMACI: Niye açık kaynak kodlu değil mi Wikipedia?

KATILIMCI 6: Kodlu mu oluyor?

ARAŞTIRMACI: (Gülüşmeler)

KATILIMCI 6: İstedığımız gibi değiştirebiliyoruz? Sadece metin değiştiriyoruz. Onu hani o şekilde ben biliyordum.

ARAŞTIRMACI: Yok, onun kaynak kodları...

KATILIMCI 6: O da mı açık kaynak kodlu?

ARAŞTIRMACI: Evet, açık kaynak kodlu.

KATILIMCI 6: Anladım.

ARAŞTIRMACI: Peki Rahim, teşekkür ediyorum.

KATILIMCI 6: Rica ederim.

Görüşme 7

ARAŞTIRMACI: Kendinizden kısaca bahseder misiniz?

KATILIMCI 7: Yüksek lisans öğrencisiyim. Bilgisayar, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi'nden mezunum ve aynı zamanda orda yüksek lisans öğrencisiyim.

Migros'ta Eğitim Teknoloğu olarak çalışıyorum. Eğitsel Yazılım Geliştirme ve Uzaktan Eğitimlerin Tasarımı Bölümü'nde.

ARAŞTIRMACI: Tamam, teşekkürler Burcu hanım. İşletim sistemi olarak ne kullanıyorsunuz?

KATILIMCI 7: Eee... Windows.

ARAŞTIRMACI: Onun dışında başka kullandığınız işletim sistemi var mı?

KATILIMCI 7: Mac'i kullanıyorum kendim.

ARAŞTIRMACI: Kişisel olarak Mac kullanıyorsunuz.

KATILIMCI 7: Evet, kişisel olarak Mac kullanıyorum.

ARAŞTIRMACI: Masaüstü yada online olarak sık kullandığınız yazılımlar hangileri?

KATILIMCI 7: Masaüstü yazılımları olarak en çok Office programlarını kullanıyorum. Online olarak da tasarım programlarını... Afiş tasarımı, grafik tasarımı...

ARAŞTIRMACI: Tasarım darken biraz daha açar mısınız?

KATILIMCI 7: Mesela, Adobe'un ürünlerini artı Cloud, Cloud'da kullanıyorum. Illustrator, Photoshop, Indesign... Go Animate... Öyle masaüstü kullandığım çok yazılım kalmadı.

ARAŞTIRMACI: Peki bu kullandığınız işletim sistemi ve yazılımlar lisanslı mı?

KATILIMCI 7: Evet.

ARAŞTIRMACI: Hepsi?

KATILIMCI 7: Firma sağolsun. Hepsi... (Gülüşmeler)

ARAŞTIRMACI: Eee... Açık kaynak kodlu yazılımlar hakkında neler söylemek istersiniz Burcu hanım?

KATILIMCI 7: Açık kaynak kodlu yazılımlar aslında, eee... geliştirilebilir olması adına avantajları var. Ama, eee... kendim bir yazılımcı olmadığım için beni çok ilgilendirmiyor.

ARAŞTIRMACI: İlla geliştirmeniz gerekmiyor, hani bunları kullanadabilirsiniz, geliştirilmiş olanları...

KATILIMCI 7: Ne mesela?

ARAŞTIRMACI: Mesela, Windows işletim sistemi yerine Linux tabanlı bir işletim sistemi kullanabilirsiniz.

KATILIMCI 7: Tercih etmiyorum.

ARAŞTIRMACI: Peki. Eee.. Bu açık kaynak kodlu kullanmama nedeniniz nedir? Belli bir nedeni var mı?

KATILIMCI 7: Yani belli bir nedeni yok...

EK-4: AKKOF-KOYKE Ölçeği

							Hiç	Çok Az	Biraz	Oldukça	Tamamen
Soru No							0	1	2	3	4
1	Özgür yazılım hakkında yeterince bilgi sahibiyim.						0	1	2	3	4
2	Linux hakkında yeterince bilgi sahibiyim.						0	1	2	3	4
3	Açık kaynak kod felsefesi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.						0	1	2	3	4
4	Açık kaynak kodlu yazılımlar hakkında yeterince bilgi sahibiyim.						0	1	2	3	4
5	GPL hakkında yeterince bilgi sahibiyim.						0	1	2	3	4
6	GNU hakkında yeterince bilgi sahibiyim.						0	1	2	3	4
7	Terminal kullanmayı bilirim.						0	1	2	3	4
8	Terminal komutlarını bilirim.						0	1	2	3	4
							Hiç bir zaman	Nadiren	Bazen	Çoğunlukla	Sürekli
Soru No							0	1	2	3	4
9	Açık kaynak kodlu yazılımları kullanırım.						0	1	2	3	4
10	Açık kaynak kodlu yazılım projelerini desteklerim.						0	1	2	3	4
11	Özgür yazılım projelerini/haberlerini takip ederim.						0	1	2	3	4
12	İşletim sistemlerini lisanssız (korsan) olarak kullanırım.						0	1	2	3	4
13	Office yazılımlarını lisanssız (korsan) olarak kullanırım.						0	1	2	3	4
14	Adobe yazılımlarını lisanssız (korsan) olarak kullanırım.						0	1	2	3	4
15	Torrent, forum paylaşımları gibi güvenilmeyen kaynaklardan yazılım, oyun indiririm.						0	1	2	3	4
16	Deneme sürümü yazılımlara Crack yaparım/ Serial girerim.						0	1	2	3	4
							Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
Soru No							0	1	2	3	4
17	Linux türevi işletim sistemlerini yalnızca uzman kişiler kullanabilir.						0	1	2	3	4
18	Linux türevi işletim sistemlerini kullananlar yalnızca Hacker'lardır.						0	1	2	3	4
19	Linux türevi işletim sistemlerini kullananlar yalnızca Cracker'lardır.						0	1	2	3	4
20	Açık Kaynak Kodlu yazılımlar, özel lisanslı yazılımlara göre daha az işlevseldir.						0	1	2	3	4
21	Açık Kaynak Kodlu yazılımlar yalnızca bilgisayarda kullanılır.						0	1	2	3	4